РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Усі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. четвер 11-го марта 1915. Ч. 29. VOL. XXIII. JERSEY CITY, N. J., Thursday, March 11, 1915. N. 29.

АВСТРІЙСЬКІ ПОБІДИ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

В бескидських горах австрійські війска полонили 3.200 Москалів.

Німці взяли в російській Польщі 5.550 Москалів до неволі.

Англійці відкладають здобуте Царгорода на май.

В ГАЛИЧИНІ І НА БУКОВИНІ:

МОСКАЛІ ТРАТЯТЬ ОСТАННІ СТАНОВИЩА ПІД КАРПАТАМИ.

ВІДЕНЬ (через Лондон), 8. марта. — Про битви на австрійсько-російськім фронті видано нині таке оповіщенє:

Австрійська артилєрія змусила Москалів опорожнити ріжні становища перед Карпатами. Опісля австрійські війска посунули ся в тих місцях дальше на північ. Тепер тривають там битви за посїданє горбів, пригожих на становища для артилєрії.

Москалї понесли тяжкі страти.

НА ПОЛУДНЕ ВІД СЯНОКА ПОЛОНИЛИ АВСТРІЙЦЇ 1.700 МОСКАЛІВ.

ВІДЕНЬ (через Лондон), 9. марта. — Урядово нині оголошено важні успіхи ц. і к. армії в Галичині в Карпатах. Оповіщенє звучить:

В останних днях увінчали ся австро-угорські війска великими успіхами в західній Галичині, а також здовж цілого фронту Карпат у східній Галичині.

В західній Галичині вдало ся нашим війскам проломити лінію російських війск і взяти до неволї 500 Москалів.

В Карпатах, на північ від переходу коло Лупкова (на Лемківщині, на полудне від міста Сянока) **побили наші війска Москалів, відбили від них важні стратегічні становища, на яких вони були укріпили ся, та полонили 1.700 російських жовнірів; здобули притім кілька гармат і значний набір воєнного матеріялу.**

НА ЛЕМКІВЩИНІ КОЛО ГОРЛИЦЬ І СЯНОКА ПОЛОНИЛИ АВСТРІЙЦЇ ПОНАД 2.200 МОСКАЛІВ.

ВАШІНҐТОН, Д. К., 9. марта. — Тутешна австро-угорська амбасада одержала від австро-угорського міністерства заграничних справ з Відня отсю телєграму:

В західній Галичині австро-угорські війска **проломили російську боєву лінію коло Горлиць** (на Лемківщині, на північний захід від Дуклянського переходу) **і взяли там понад 500 Москалів до неволї.**

В Карпатах кипить завзята битва на північ від переходу коло Лупкова (в области ріки Ославы, на полудне від міста Сянока). Москалї одержують там раз-враз помічні сили. В останних днях пробували вони тричи вдарити там приступом на наші становища, **але наша артилєрія відбила їх і прогнала дальше на північ. Москалї понесли там великі страти. Втікаючи, лишили на поли бою кількасот убитих жовнірів.**

В других місцях того боєвого фронту (також на північ від Лупкова, а на полудне від Сянока) **наші війска теж відбили напади Москалїв. Опісля наші війска вдарили на російські становища, виперли з них Москалів і заняли їх. Полонено там 700 російських жовнірів.**

Крім того взято ще в недаленій околици того боєвого фронту 1.000 Москалів до неволї.

У східно-полудневій Галичині (на полудне від Днїстра, між містами Станиславовом і Коломиєю) були вчера приблизили ся до нашої боєвої лінії сильні відділи російських козаків (кінноти), але що були вони відокремлені, **попали ся під сильний огонь нашої артилєрії, який їх безпощадно знищив. Утїкли тільки недобитки.**

АВСТРІЙСЬКА АРМІЯ ПОБІДОНОСНА У ЦІЛІЙ ГАЛИЧИНІ. — УРЯДОВЕ ПРИЗНАНЄ ДЛЯ ЖОВНІРІВ, ЩО ВОЮЮТЬ З МОСКАЛЯМИ СЕРЕД КАРПАТСЬКИХ СНІГІВ.

ВІДЕНЬ (через Лондон), 10 марта. — Нині оголошено тут таке урядове оповіщенє головної кватири австро-угорської армії:

В західній Галичині в околици Горлиць (на Лемківщині, на північний захід від Дуклї) Москалї виконали кілька нападів на нові наші становища, але всї ті напади відбито. По відбитю російських війск наші війска переслїдували їх дальше на північ і взяли до неволї значне число Москалїв.

Здовж цілого карпатського фронту битви не втихають. Москалї дальше пробують нападати на наші становища, нераз з більшою, а нераз із меньшою силою. Вчера відбито цілий ряд російських нападів здовж цілого карпатського фронту і завдано Москалям тяжкі страти. В тих стрічах полонено понад 600 російських жовнірів.

Воєнні ділання в Карпатах утруднює тепер знова непогода, яка запанувала від кількох днів. Всяка акція вимагає тепер надзвичайних зусиль командантів і війска. Наші війска нераз остають безвпинно як день так ніч у кровавих розправах з Москалями, зносячи притім велику студінь та бродячи у глибоких снігах. Притім звичайно мають наші війска проти себе переважаюче число неприятеля. **Одначе мимо того держать ся вони знаменито і скрізь випирають Москалів. За се належить ся признанє нашим сьмілим і завзятим війскам взагалї, і кождому жовнірови, що бере участь у тих тяжких битвах, зокрема.**

АВСТРІЙЦЇ ПОЛОНИЛИ 3.200 МОСКАЛІВ.

АМСТЕРДАМ, Голяндія (через Лондон), 10. марта. — Сюди наспіли ось-такі вісти з Відня, столиці Австрії, про хід воєнних подій в Галичині:

Австро-угорська армія осягнула в кількох останних днях на цілій боєвій лінії в Галичині значні успіхи.

Над долішним бігом ріки Сяну (на північ від Перемишля) здобули Австрійцї кілька російських становищ.

Коло Горлиць (на Лемківщині) прогнано Москалів з їх шанців, в яких вони були закопали ся, і взято 500 російських жовнірів до неволї.

Здовж цілої карпатської боєвої лінії австро-угорська армія знаходить ся тепер в наступаючім поході проти Москалів і всюди їх випирає. Москалї пробували нападу тільки коло Лупківського переходу, але і там потерпіли тяжко і мусїли подати ся взад на північ, лишивши понад 500 убитих на поли бою. **В останних битвах взяли Австрійцї в полон, окрім 500 бранців коло Горлиць, ще 2.700 бранців за останних кілька днів.**

На Буковині панує спокій.

В АВСТРО-УГОРЩИНІ:

ЗАХОДИ В СПРАВІ АВСТРІЙСЬКО-ІТАЛІЙСЬКОГО ЗБЛИЖЕНЯ.

БЕРЛІН (через Лондон), 9. марта. — В політичних кругах подають відомість, що між Австрією й Італією прийшло до певного зближеня. Стало ся се наслідком безпосередних переговорів між представниками правительств обох держав у справі вирівнаня непорозумінь між ними. Як далеко ті переговори поступили, доси ще не звісно, одначе запевняють, що ще не прийшло до жадних постанов.

В НІМЕЧЧИНІ:

ЧУТКА, ЩО НІМЕЦЬКИЙ КАНЦЛЄР МАЄ ГОВОРИТИ ПРО МИР.

ЛОНДОН, 9. марта. — Парискький кореспондент тутешної ґазети „Ди Дейли Телеґраф" доносить, що він дізнав ся від політиків в Парижи, що німецький канцлєр фон Бетман Гольвеґ має нині говорити про услівя мира, на які могла би Німеччина згодити ся.

До сеї телеґрами треба завважати, що передівсім не знати, чи ся чутка правдива, а коли вона дійсно не минаєть ся з правдою, то се ще не значить, аби Німеччина просила ся, що хоче заключити мир. Розуміє ся, що Німеччина не веде війни для війни і мир готова заключити кождої хвилї, коли противна сторона згодить ся на її условини. Таку заяву міг зложити канцлєр німецької держави і з самого початку війни, таксамо як може її зложити тепер. Отже і тепер годі сподівати ся, аби, коли се дійсно правда, міг канцлєр Бетман Гольвеґ зложити инакшу мирову заяву. Инша річ, чи противники Німеччини на условини її згодять ся. В такім разї се була би тільки заява доброї волї Німеччини, але до скорого мира вона не доведе.

В РОСІЙСЬКІЙ ПОЛЬЩІ:

НІМЕЦЬКІ ПОБІДИ НА ЦІЛІМ ФРОНТІ В РОСІЙСЬКІЙ ПОЛЬЩІ. — В ОСТАННИХ БИТВАХ ПОЛОНИЛИ ВОНИ 5.550 МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН (бездротна телеґрама до Сейвіл, Л. Ай.), 10. марта. — На східнім поли війни (в російській Польщі) полевий маршалок ґенерал Гінденбурґ знова узяв кілька тисяч Москалів до неволї. Хід подій на цілім німецько-російськім фронті розвиває ся дальше в користь Німців. Вчера осягнули вони знова значний успіх в битві з Москалями. **У вчерашних стрічах в ріжних місцях північної Польщі полонено знова 5.550 Москалів.**

Подрібно звіт німецького головного ґенерального штабу представляєть ся так:

На полудне від **Авґустова** (недалеко від границї Східних Прус, в околици мазурських озер, а на північний схід від російської твердинї Осовця) вчера Москалї виконали кілька нападів на наші становища, але всї ті напади скінчили ся для них нещасливо. Понесли вони там великі страти.

На північний схід від твердинї **Ломжі** (Ломжа лежить над рікою Нарвою, на полудневий захід від Осовця) виконали Москалї напад на наше становище, але відбито їх і забрано 800 російських жовнірів до неволї.

На північний схід від **Остроленки** (се мале укріплене місто, також над рікою Нарвою, на полудневий захід від Ломжі) зачав ся вчера завзятий бій, який ще дальше триває.

У кровавих битвах, які вчера вивязали ся коло **Пшасниша** (на захід від Ломжі, на північ від Варшави) **віднесли німецькі війска велику побіду; полонено там 3.000 Москалів.**

На північ від міста **Рави** (Рава лежить кілька миль на схід від міста Лодзї, в середній части російської Польщі) і на північний захід від Нового мяста (Нове място лежить кілька миль на полудне від Рави) відбили Німцї два російські напади, причім **полонили 1.750 Москалів.**

АВСТРІЙСЬКІ УСПІХИ В РОСІЙСЬКІЙ ПОЛЬЩІ.

ВІДЕНЬ (через Лондон), 9. марта. — Нині урядово оголошено, що австрійсько-угорська армія зачала вчера оживлену діяльність в полудневій части російської Польщі. Австрійська артилєрія вдарила на російські становища і легко справила ся з Москалями, випираючи їх дальше на схід.

НА МОРИ:

НЕВДАЧА АНҐЛІЙСЬКОЇ І ФРАНЦУСЬКОЇ ВОЄННОЇ ФЛЬОТИ У ВИПРАВІ ДО ДАРДАНЕЛЬСЬКОГО ПРОЛИВУ.

БЕРЛІН (бездротна телеґрама до Сейвіл, Л. Ай.), 10. марта. — Всї телєґрами, які нині наспіли з Царгорода (Константинополя), столицї Туреччини, доносять згідно, **що всї напади англійських і французьких воєнних кораблів на форти в Дарданельськім проливі скінчили ся на нічім.**

Кілька англійських і французьких воєнних кораблів ушкодили вже гарматні кулі з турецьких фортів у Дарданелях. Між ушкодженими воєнними кораблями є дреднот (великий воєнний корабель, „небій") „Квін Елизабет", який був гордостю Анґлійців. Дреднот „Квін Елизабет" потерпів найтяжше. Один французький воєнний корабель так тяжко потерпів від турецьких куль, що відставлено його яко цілком нездалий до війни.

Крім того затопили Турки гарматними кулями два англійські пароплави, котрі були загнали ся до Дарданельського проливу збирати підводні міни.

БЕЗУСПІШНИЙ НАЇЗД АНҐЛІЙСЬКИХ І ФРАНЦУСЬКИХ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ НА ДАРДАНЕЛЬСЬКИЙ ПРОЛИВ.

БЕРЛІН (через Лондон), 10. марта. — Воєнний кореспондент тутешної ґазети „Льокаль Анцайґер" доносить з Туреччини, що був разом з турецьким міністром війни Енвером пашею у фортах над Дарданельським проливом. Він ствердив, що анґлійські і французькі воєнні кораблї висипали доси понад 6.000 куль з гармат тяжкого калїбру на турецькі форти і батерії над Дарданельським проливом, але мимо того **нічого не вдіяли великим новітним фортам, лише ушкодили стародавні форти при вїздї до Дарданельського проливу.** Анґлійські і французькі воєнні кораблї вспіли трохи вїхати вже до Дарданельського проливу, але ще не доплили до місця, де зачинаєть ся поле підводних мін. Покищо посилають вони наперед на виловлюванє мін малі пароплави, з приладами до ловленя мін, але і ті нічого ще не зробили, а два з них вже затоплено гарматними кулями з фортів.

Пробували також Анґлійцї і Французи висадити на сушу свої війска, але також цілком безуспішно, бо мусїли втікати перед огнем турецької артилєрії.

АНҐЛІЯ ВІДКЛАДАЄ ЗДОБУТЄ ДАРДАНЕЛІВ НА МАЙ.

ЛОНДОН, 10. марта. — Британська управа воєнної фльоти подає до відома, що Турки спровадили вже на свої форти гармати тяжкого калїбру, ваги 5.000 тон. Дальше управа зазначує, що **битва за Дарданелї щойно почала ся і, що здобутє Дарданелів ще далеке. До моря Мармара можуть дістати ся анґлійські і французькі кораблї не скорше як при кінци цьвітня або аж в маю.**

РОДИМЦЇ! ПРИ ВСІХ НАГОДАХ ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.00 per year	на рік $2.00
$1.00 per 6 months	на пів року $1.00
0.75 per 3 months	на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries:	В місті Jersey City, до Канади і других країв:
$3.00 per year	на рік $3.00
$1.50 per 6 months	на пів року $1.50
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всї оголошеня поміщувані в „Свободї" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

ЗБУДІМ СВОЮ СОВІСТЬ!

Велика хвиля в житю нашого народа — всї признаємо. Великі кличі — вільної України — кидаємо ми, але нічого не робимо для зйдїснена сих кличів. Противно — коли ще давнїйше, перед війною була якась робота в деяких громадах, то тепер вона присипана вичікуванєм. Нам здаєть ся, що ми маємо чекати на події і вірити, що вони прийдуть, натомісць ми не хочемо самі викликувати подій, ми не хочемо творити історії.

Се сумний стан, що його кождий відчуває. Кождий свьдомий сього, що така велика хвиля повинна поруишти нас до великих діл, але до яких, то ми не можемо собі ясно представити. А тимчасом нарід чогось чекає і коли в якійсь громадї щонебудь зробить ся, слідно сейчас задоволенє, ба навіть до певної міри одушевленє.

Що ми маємо тепер робити? — питає не один — і не находить відповіди. А прецінь відповідь не є тяжка, ба що більше, кождий з нас знає її і сам нераз відповідав другим. А щож иншого ми маємо робити, як те, що ми робили дотепер, а зглядно те, що ми мали робити.

Подамо се на примірі: Німеччина за часів мира розвивала науку, розвивала промисл і торговлю, будувала зелїзниці, — одним словом робила незамітну роботу, котру ми називаємо звичайною, щоденною роботою. Кождий Німець сидів при своїй роботі, але сидїв уперто. Він совісно старав ся зробити те, що до нього належало. І не уступав той Німець перед ніяким противенством — ні, він з зелїзною витривалостю пускав своє колїсце в рух.

Прийшла війна і всї ті поодинокі занятя кождого Німця окремо створили протягом двох днів величаву й великанську машину, а в тій великанській машині дальше сидить кождий Німець при своїй роботі і обертає те колїсце, яке до нього належить. Коротко: німецька машина була все готова в найменьших дрібничках; треба було лише будівничого, котрий би пустив її в рух. Се зробив німецький цісар, коли виповів війну і ті-самі колїсцята, які підчас мира крутили ся самі для себе, може навіть незамітно, ті колїсцята є тепер пружиною тої великанської машини, перед котрою нинї дрожить цїлий сьвіт.

Подивім ся тепер на наше народнє житє. Ми в Америці живемо тепер так, як наш нарід в старім краю жив перед війною. Коротко: ми живемо мирним житєм. Якіж наші задачі і обовязки? Відповідь буде з висше поданого приміру: пускати в рух ті дрібні колїсцята, з яких в рішаючій хвили ми маємо одним замахом зложити величаву й величезну українську машину. Де є ті американсько-українські школи, читальні, братства, бібліотеки, політичні орґанізації; де є та зелїзна праця кождого Українця над самим собою, щоби віддати свої сили і своє знанє вітчині? А прецінь се власне та віковічна праця, яка поволи витворює характер цілого народа. Та зелїзна впертість, та самопосьвята навіть в дрібничках — се власне становить силу Німців. Чи не добрий се був би примір для нас?

Одно лише: коли в звичайнім часї ми можемо таку працю вести десятками літ, то тепер мусимо її в десятеро приспішити. А се приспішенє є конечне на кождий випадок. Бо коли з теперішної війни вийде наш нарід вільний, то ми будемо потребувати тільки вироблених, енерґічних і просьвічених одиниць, що будемо мусїли брати до помочи чужинців. А прецінь є пожадане, щоби між народом і для народу працювали передівсїм свої люди, а не чужі. І тому кожда одиниця між нами в Америці нехай працює і над собою самим і над другими, щоб як найбільше чогось навчити ся.

Знова, коли би нам не пощастило ся в теперішній війні дістати волю, то на той випадок ми також мусимо бути готові до свого вічного походу, вічної боротьби, завзятої, безвинної боротьби на житє й на смерть. Така боротьба може тривати й століти, а до неї треба відповідно вироблених сил, відповідного підготованя. Сьмілости й завзятя, здоровля тїла й сили духа, розуму й хитрости потребуємо ми до сеї величезної праці.

І тому **збудім свою совість: киньмо лїнивство, яке запанувало на цілій американській Україні.** Ніщо иншого, як лише лїнивство дає людям оправданє, що ми тепер нічого не годні зробити; лише лїнивство є причиною сього, чому ніхто не хоче подумати над сим, що ми маємо робити. Лїнивство, таки наше власне видко на сїм, що друковані нами анґлійські статї не були поміщені в анґлійських часописях в кождій місцевости. Лїнивство видко в тім, що ми не склику́ємо віч в цїли обговореня нашого політичного положеня, а наконець **ознакою лїнивства є й се, що отсеї статї ми не схочемо розважно перечитати і над нею зріло застановити ся.** А лїнивий нарід нічого не вдїє; його треба бути штучно підддержувати. Коли є сильний дух, то він порушить і слабе тїло до дїла. Тож покажім, що в нас справдї сильний дух і берім ся хочби до дрібних діл — колїсцят, що стануть складовими частями великанської машини, **вільної України.**

З ГАЛИЧИНИ.

Львівський добродійний комітет ставить до російського правительства нові жаданя в справі підмоги. Комітет стверджує, що східна Галичина по Львів не дуже потерпіла від воєнних операцій, хоч що правда туди перейшло 2 міліони війска, як лявіна.

Инші повіти, потерпіли значно більше, бо через те, що там вели ся битви, всї села спалені. До таких повітів належать: Перемишль, Самбір, Дрогобич, Стрий, Долина, Городок і инші.

Судівництво.

В окрузї висшого львівського краєвого суду майже всюди урядують давні суди. Деякі суди зовсім не переривали свого урядованя. У Львові функціонують всї суди без вимку. Діяльність їх дуже благодатна, головно в справах неспірних.

Шкільництво.

Ми вже свого часу доносили, що в цїлій Галичині мають бути виключно російські школи, а лише у Львові будуть могли істнувати польські приватні школи. Відповідні постанови оголосив ґенерал ґубернатор Бобрінський. Першу школу польську отворено дня 14. січня, а рівночасно ґр. Бобрінський обіцяв отворити польську виділову школу ім. А. Міцкевича у Львові.

Подробиці з поодиноких місцевостий.

Сянік. Місто Сянік переходило останніми часами ріжну долю. Через часті зміни господарів, раз Австрійців, раз Москалів, місто потерпіло. Майже ціле населенє втікло, богато домів знищених і спалених. В місті панує страшна нужда, яку збільшують мешканці околичних сїл; їм попалено доми, тому вони повтікали на мешканє до міста, але тут нема знова що їсти. Харчів достарчити тяжко, тимбільше, що ніхто не знає, коли місто змінить знова свого властителя.

Дрогобич. При вулици Стрийській, в домі де була „Народна Торговля", в мешканю нотара Токарського заложили російські офіцири касино. Властитель мешканя мав дуже гарні меблї і деякі цінні предмети, які надавали ся до музея. Але „культурні" офіцири знищили цїлковито меблї і сї музеальні предмети, а при тім щезло десь бюрко з актами й дорогоцінностями. Властитель оцінює шкоду на 50.000 корон.

Тернопіль. Харчі в Тернополи два рази таньші як у Львові, бо сюди доставляють збіжє з Росії. Зелїзничий рух з Києвом дуже оживлений. Рух поїздів так управильнений, що київські часописи скорше приходять до Тернополя як львівські.

Сколє. Більшість домів в Сколїм стоїть пусткою, бо всї заможнїйші люди повтікали; лишили ся самі бідні. Публичні державні будинки перемінені на лязарети і шпиталї та на мешканя для російських військових достойників. В опущених приватних домах приміщено жовнїрів і конї. На вулицях і подвірях розкладають Москалї огнї і варять харчі — се їх полеві кухнї. Убогі приходять зі збанками й горнятками та просять теплої страви. Дїти просять часто о кавальчик хлїба. Величава палата барона Гредля, збудована на кінци міста, збурена цїлком. Довкола будинку порозкидані дорогоцінні меблї. Цікава манїя Москалів, нищити гарні будинки.

Горлиці. Москалї ввійшли до Горлиць дня 14. падолиста 1914. р. В самім місті відбула ся боротьба, з якої Москалї вийшли побідоносно, почім вони закватирували ся на добре. Дня 12. грудня забрали ся російські війска, утікаючи до Тарнова і Ясла. Дня 31. грудня знова прийшли Москалї до Горлиць, а австрійські війска окопали ся напроти них. Тодї почала ся перестрілка, серед котрої збурено вежу горлицького костела.

Москалї погуляли собі по місті, не щадячи нікого. Жидівські склепи понищені, а міщанам позабирали харчі і все, що тільки було під рукою. Зрабували цїлковито маєток бувшого польського міністра Длуґоша і мешканє старости.

Станиславів. По занятю Станиславова Москалями розганяли козацькі патрулї нагайками горожан, що стояли на улицях. Сотки неприхильних Москалям людий позамикано до вязниць, а богато з них вивезено до Росії. Російські жовнїри брали діяльну участь в плїндрованю міста. Найбільше боять ся Москалів жінки й дівчата і ховають ся перед ними до пивниць або на стрих.

Розвадів. Се місточко, положене над Днїстром, числило перед війною 350 домів. З того спалили Москалї 170, а 150 ушкодили. З 4.000 мешканців лишила ся лише одна тисячка.

Нїско зрівнано зі землею.

Бучач спустошений цїлковито; около 100 домів спалених. Мешканцям не вільно було підчас огню ратувати домашну обстанову. Один Жид хотів забрати подушку зі свого мешканя, але його стрінув на порозї дому один салдат і застрілив як пса.

Оттак господарять Москалї в Галичині.

УКРАЇНЦІ У ВІДНИ.

Голяндським кораблем „Риндам", що приплив до Америки в суботу дня 6. марта **приїхали деякі подорожні з Австрії, між ними одна інтелїґентна Українка.** На підставі розмови з нею подаємо остаткі подробиці про житє віденських Українців.

Українська громада у Відни зросла до небувалих перед тим розмірів. Цїлий осьмий і девятий округ міста Відня замешкалий Українцями, а українську мову чути тепер на улицях міста Відня як давнїйше у Львові чи в инших галицьких містах. Є се люди з усїх суспільних верств так, що українська громада у Відни представляє цїлий український нарід; та лише ріжниця, що наші селяни стають тут робітниками, оскільки можуть дістати роботу.

Загалом кождий старає ся дістати якесь занятє, щоби було з чого вижити. Цїлком убогі і безробітні дістають підмоги **з Українського ратункового комітету.**

Сей ратунковий комітет заложено ще у вересни; на чолї його стоїть віцепрезидент парляменту Юлїян Романчук, а членами його є: гр. кат. парох при церкві сьв. Варвари у Відни о. мітрат др. Жук, посол Сїнґалевич, о. Ґоцький бувший гр. кат. парох в Колоденци, пов. Жовква і бувший галицький нотар п. Лев Гузар. Комітет дістає підмоги від приватних добродіїв, а коли його запотребованє так зросте, що сї приватні складки не вистарчають на покритє найконечнїйших потреб наших утікачів, тодї комітет предкладає точну цифру запотребованого гроша правительству і дістає від нього субвенції. В тім змислї **став сей комітет державним,** бо правительство покриває всї недобори.

Попри справи матеріяльного забезпеченя треба було ще постаратись і о забезпеченє духового житя. В тій цїли завязано читальню й український хор і заложено **українську ґімназію,** котра числить повних 8 кляс. Директором її є бувший директор львівської української ґімназії Ілїя Кокоруда, а професорами ріжні професори українських ґімназій, які знаходять ся під сю пору у Відни. Для 200 убогих учеників заложено **українську бурсу,** яку удержує ратунковий комітет.

Поведенє Українців в столичнім місті є наскрізь культурне так, що вони здобули собі у Відни загальну симпатію. Сю симпатію скріпляють ще і спільні змаганя Німців і Українців до розбитя Росії. Коли у Відни виявив ся заговір галицьких Поляків на Українців, котрих поарештували польські урядники, тодї симпатії всеї публики перехилились на нашу сторону, натомісць Поляки, які були до тепер всемогучі, цїлком стратили в Австрії на значіню. У Відни не показують ся вони на улицях і їх сила політична не входить тепер в рахубу, задля зради, якої вони допустились і при війску і яко державні урядники.

Докази симпатії Німців до Українців слїдно на улицях, в каварнях і при публичних торжествах. У всїх більших каварнях і реставраціях, де грає музика, чути тепер українські пісні, а при кінци, коли грають цісарський гимн, додають також і „Ще не вмерла Україна"; підчас сього всї мусять стояти „на позір". Коли один наш „приятель", галицький Поляк не хотів стояти в часї граня українського гимну, то його чинно зневажили самі віденські Німці. В той спосіб хоч в части дістали Українці сатисфакцію за муки й арешти, яких зазнали зі сторони своїх польських „приятелів" в Галичині сейчас при вибуху війни.

Дальші подробиці опишемо в слїдуючім числї нашої часописи.

ЧЕХИ В СЕРБІЇ.

Чеська часопись „Гляс Народа" печатає 2 листи чеських жовнїрів, що дістали ся в сербський полон. З тих листів видко, як обходять ся Серби з другими Славянами.

Один лист звучить: „Дорогий Тату! Тому, що наші листи до Вас не доходять, передаємо лист через одного знакомого до Болгарії, і в той спосіб сербська цензура їх не знищить. Коли Серби приїхали були до нас на сокільський здвиг, то з яким одушевленєм приймала їх чеська публика, як оправджувала їх по всїх закутках і гостила між собою! Як нас забрали в полон, то ми надїяли ся, що нас хоч як так будуть шанувати, а тут вийшло щось зовсїм противного. Нам не лише що докучають, але навіть відбирають наші гроші, а вже нема що згадувати про військові річи, які Серби „конфіскують". Менї лишила ся лише торба на хлїб (хлїбняк) і плащ, а другим навіть і се позабирали і вони терплять зимно. Коли один наш жовнїр вернув зі шпиталю в Нїшу, йому не віддали навіть мундуру. Добрі черевики забирали собі, а нам давали лихі; а коли нам подерли ся і ми жадали направок, то нам відмовляли дуже коротко: „Наша держава має підошви лише для своїх людий".

„Ті Серби, то банда! — але і се за слабий вислів для них. В краю цїлковитий голод, а навіть гроший в них нема. Рано дають нам злу зупу, а в полудне і вечером таксамо. Хлїб такий, що не можна їсти. Його печуть з фасолї, гороху, а останними часами з кукурузи. Хлїб чорний як марципан і нестравний. Мимо сербських перехвалок ми певні, що їм вже тече вода до чобіт.

„Нині оголосив поліцай, що всї 17-літні хлопцї мають ставити ся до війска. По нашім полоні коло міста Валєво ми пізнали, що то за сербські брати. Було їх трох: один урядник, один лїкар і один жовнїр. Ех, славянські братя! По довгій мандрівцї дійшли ми якось до одного незвісного села, де нас приймив німецький Жид. Він дав нам попоїсти і випити і дав теплу хату на спанє. На другий день прийшли ми до Валєва, де нам дали малий військовий маґазин. Над нами спали полудневі Славяни, які заблудили і звернули до нас свої карабінові дула. Наші терпіня були без кінця. Нас гнали як псів. Жовнїри, що нас пильнували, мали буки в руках і так ішли ми повних три дни без достаточного харчу. Аж по трох днях дійшли ми до стації Мляденовач, де нам дали зелїзничий поїзд, яким ми заїхали до Нїшу.

„Серби наскрізь нехлюйні, а навіть інтелїґенція носить діри в убраню, чого в нас навіть у найзвичайнїйшого жовнїра не видко. Ми мали дістати від сербського правительства денну платню, але до тепер ми не бачили ані сотика. Вони поводять ся з нами так не по людськи, що варт було би про се написати до ґазет, щоби описати сю славянську приязнь".

РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗА.

КІЛЬСЬКИЙ КАНАЛ.

Рідко коли трафляло ся в історії, щоб яка кріпость або порт могли мати таке значінє, як в теперішній війні має порт Кіль на Балтійськім мори і канал, що лучить сей порт з Північним морем. Сїм місяців минає, як почала ся війна і з нею воєнні операції на мори, а німецька воєнна фльота все тримає ся безпечно в Кільськім каналї, де знаходить знаменитий захист. Перша морська битва 28. серпня під Гелїґоляндом виказала велике значінє сего каналу.

Будову Кільського каналу покінчено з кінцем липня 1914. р. Припускати можна, що колиб Німеччина не була мала покінченої роботи при каналї, не була би відважила ся на виповіджене війни Анґлії, не маючи куди видістати ся з Балтійського моря на Північне, коли, як се тепер показалось, Данія має в своїх руках спромогу замкненя каналів: Скаґер Рак, Катеґат і двох Бельтів.

Значінє сего стратеґічного морського пункту є велике. Канал сей перетинає князївство Гольштину від Кіль в прямій лїнії на полудневий захід до устя ріки Лаби.

Довгість каналу виносить 96 кільометрів, найбільша ширина 102 метри і 11 метрів глубини. Порівнуючи сей канал з Панамським, бачимо, що сей послїдний є о много меньший бо має лиш 80 кільометрів довжини і найбільшу ширину 95 метрів.

Нівеляція Кільського каналу проваджена відповідно до піднесеня землї, а побудовані шлюзи мають за цїль реґулювати піднесенє води в каналї, яке є залежне від нерівномірних рухів води в устю ріки Лаби і на Балтійськім мори. Кромі шлюзів, в каналї є побудовані великі басени, що позволяють піднести стан води й до 14 метрів, себто до глубини, по якій найбільші дредноти можуть свобідно перепливати.

Про великість будови може дати понятє хоч би те, що шлюзи, вхідова і відходова, мають по 303 метри довжини і $33\frac{1}{2}$ метра ширини, чим, розуміє ся, перевисшають шлюзи Панамського каналу. Будова каналу коштувала не богато — бо лиш 500 мілїонів марок.

Порт Кіль і канал представляють велику вартість для Німців у теперішній війнї, бо є вони осередком їх дїланя, є головним пристановищем підводних суден, стацією воздушної фльоти, складом амуніції і осередком всяких воєнних варстатів. Німці криють сї місця перед цікавими очима чужих людий, а то й перед самими Німцями, щоби коли хто не зрадив сих тайних уряджень їх ворогови.

ДВОМОВНІ ШКОЛИ В КАНАДІ.

Квестія двомовних шкіл щораз то більше стає актуальною. Всякі люди висказують свої погляди і відкривають маски, якими закривали довгий час своє лице. Справа двомовних шкіл і безпотрібно з тим лучені сепаратні школи були предметом нарад і бурливих сцен в манїтобськім парляментї; та сама справа є часто обговорювана й на шпальтах лїберального орґану „Фри Прес" і консервативного „Телеґрам".

В тій цілій сварці поодиноких партій і їх орґанів добачуємо нещирість супроти самого населеня Канади, яке у великім числї становлять неанґлїйські народи, що приїхали в Канаду для зарібків, — а не для страченя своєї національности.

Коли правляча в провінції партія консервативна тримає ся прав шкільного акту з дня 16. падолиста 1896. року, підписаного тодїшним премієром Канади Вільфредом Лоріє і премієром Манїтоби Клїфордом Сіфтоном, і пізнїйше ухваленого додатку про сепаратні школи, то їх противники лїберали старають ся конче повалити додаток Колдвеля — се так говорить ся — а фактично ходить їм о відобранє „чужинцям" спромоги учити ся в своїй рідній мові.

Акт шкільний з 1896 р. каже: „Де є в школї 10 дїтий, говорячих по французьки (або иншою неанґлїйською мовою) яко своєю рідною мовою, там наученє дїтий повинно відбувати ся по французьки (або в другій мові) і анґлїйськи після двомовної системи".

Ми не є за сепаратними школами, ми не є за приватними школами, але мусимо боронити права, яке нам признає акт шкільний з 1896. року. **Будемо боронити права научаня по українськи в публичних школах.**

Програма ліберальної партії є поступовою і з того згляду ми повинні би її стремлїня попирати, та коли прийдемо до її постуляту „примусових анґлійських шкіл”, мусимо бути в опозиції до її жаданя, бо воно є ретроґрадне, рівноважне з насильством, якого допускає ся російське правительство супроти Українців в Росії.

„Фрі Прес” у своїй вступній статі посуває ся так далеко, що хоче цілковитого знищеня національної сьвідомости Українців і других неанґлійських націй. Правда, виїмок робить ся для Французів! А спитаємо: Чи поступовий чоловік може признавати право на житє одному, а другому житє відбирати? XX. вік з привілеями. Маскована поступовість! Канадійська свобода і російське насильство на одній вазї!

Хай славна „Фрі Прес” не боїть ся, що через придержуванє шкільного акту, через признанє прав рідної мови в школах, повстане хаос, бо хоч Вірмени, Хинці, Гіндуси, Японці, Румуни, Серби, Сирійці, Турки і т. д. (народи у „Фрі Прес” вичислені) будуть покористовувати ся тим правом, то треба памятати, що всякі народи живуть в більших ґрупах і удержуванє для них шкіл і то за їх податки не стане в суперечі загальному поступови, зваживши також те, що і в тих школах анґлійська мова (яко державна) є обовязковою.

Для ліберальної партії повинна вже була вистарчити наука при послїдних виборах, коли то їх противники побороли їх лиш при помочи чужинців, що постояли в обороні прав своєї мови. Се велике мементо й на будуче!

Коли ліберальна програма має бути справді поступовою, то нехай вона і в квестії шкільній такою буде. А „Фрі Прес” хай знає, що рідна мова в школї се не ласка для податковців, а конечність: право — се камінь, на якім неодин може собі зуби поломити.

(„Кан. Вісти”).

З ТИЖНЯ.

VIEW of CONSTANTINOPLE
DETECTIVE in DISGUISE and BOMB MAKERS
Dr. WALTER F. RITTMAN
Maj-Gen. LEONARD WOOD © BY CLINEDINST
KARL BUENZ
ROBERT LANSING
PHOTOS BY AMERICAN PRESS ASSOCIATION

Загальний вид Константинополя (Царгорода), столиці Туреччини, який хотіли би дістати у свої руки союзники. — Перебраний детектив і двох італійських анархістів, які хотіли знищити бомбами катедру св. Патрика в Ню Йорку. Викрите детективами товариство анархістів плянувало також убиванє богачів. — Правительство оголосило винахід 32-літного д-ра Вальтера Ф. Рітмана; на підставі сього винаходу буде можна побільшити в троє продукцію ґазоліни і робити нафтяні краски. — Ґенерал-майор Леонард Вуд годить ся на утворенє добровільної армії, зложеної з 250.000 жовнірів, яка має називати ся „Американський Леґіон”. — Пять урядників пароплавної Гамбурсько-Американської лінії, між ними директор Кароль Бінц, зістали засуджені за намір фальшованя корабельних паперів. — Канцлер міністерства заграничних справ, Роберт Ленсінґ заявив, що Конґрес Злучених Держав дав президентови повну власть уживати всяких потрібних мір до збереженя невтральности.

ЛИСТИ З РІДНОГО КРАЮ.

Лист із Ст. Андре (Каринтія), писаний 24. січня 1915.

Дорога моя заморська Родино! Аж в тім листі хочу Вам, мої Дорогі, написати правдиво за Торки (село над Сяном, повіт Перемишль) то всьо, що написав менї наочний сьвідок, котрий був в Торках і то всьо видів, а написав мені Стефан Новаковський, котрий тепер є у Відни. То всьо описав він менї в трех листах, на шістьох аркушах паперу, т. є на 12 картках. Писав він таке:

До нашого села перший раз загостили Москалї 18. вересня, т. є 5 днів потім як я виїхав зі шпиталю з Перемишля, а були ті Москалї до 27. жовтня, отже перейшло місяць. В страшний спосіб рабували та нищили Москалї село. Понищили касу громадську, всї книги і документи; таксамо в нашого Тата. То само зробили в читальни; оба доми стоять пусткою без вікон і дверий. Потім пійшли до ксьондза і до професора, знищили доми начисто, навіть рами у вікон поломили. Ксьондз і професор 13. вересня виїхали зі села. З домів їх позабирали всьо, що було, а меблї всї понищили в той спосіб, що спалили їх серед покою. Жидів ані одного в селї не здиблете, а їх доми уляглиі цілковитій руїні. Пізнійше, коли вже не було що рабувати у ксьондза, почали рабувати селян. У самого нашого Тата забрали всю худобу, лиш зістала одна корова братови Ганки, а конї з возом і братом Михасьом взяли Москалї на форшпан. Страшна розпука. Люди ходили як одурілі. Але як зачали наші з фортів на село стріляти, то думали, що вже амінь. Переполохови та зойкам не було кінця. Люди ховались по ямах, котрі собі покопали, але на щастє ніхто з людий не згинув, лише випадків від куль було кілька. І так від куль попалились: Кость Маличівський, Грицъ Горечко, Сенько Левець, Андрій Симайко, Василь Длябоґа, Стефан Маличівський, а в Петра Сигора, Івана Микитишина та Сенька Осьмака кулї ушкодили доми, але без огню, а в Сенька Осьмака забила куля корову і двоє свиний на подвірю. Така стрілянина не була лишень одного дня, але що днини, почавши від 21. вересня аж до арештованя Новаковського, т. є до 27. жовтня.

В часї між 21. вересня а 27. жовтня забила наша патруля 3 Москалїв, а 8 взяла до неволї. Тих 3 Москалїв забили нашї на подвірю Стефана Яремця коло цвинтара. Зараз на другий день приїхало в наше село богато Москалїв піших і на конях і почали страшно мстити ся. В Поздячу був штаб російський і полковник. Козаки приїхали до війта, відтак з війтом до Ривака і до Новаковського; до них дібрали ще кількох так, що їх всїх було 8 людий і пігнали їх всїх козаки до Поздяча пішотою до полковника. Між ними т. є між тими 8 людьми був і брат наш Михасьо. (Але чого ті Москалї Михася брали разом з господарями, що він міг завинити?) Всї люди казали, що вони вже не вернуть до дому. Отже пригнали їх до Поздяча до полковника. Полковник відбирає від своїх офіцирів рапорти, а вони стоять в страшнім болоті, а між ними і Михасьо. Москалї, переходячи попри них, кажуть, що будуть їх всїх вішати. Дрощ бере всїх, пріють зі страху та чекають. Аж нарешті виходить полковник з хати до сїний і кричить: „Австріяки! Ходїть сюда!” і зачинає так говорити: „Ви крестяни, ви воюєте з нашими салдатами, ви Русини, ви виступаєте проти таких самих Руснив як ви. Ви виступаєте проти самого Бога, а вашу деревню (т. є. село) спалю а вас всїх вивішаю!” Вони стоять, нїчого... А він дальше: „Ми побили Ґерманію, ми побєм Австріяка, ми ся вас не злякаєм! Ми самого чорта не злякаєм ся! Ми маємо богато салдатів, ми маємо пушки і канони, ми нікого не боїмось! Кажу вам, що як менї хто у вашій деревні (селї) салдата потрутить, то деревню спалю, а вас всїх вивішаю! Зрозумілисьте мене? — Так відпускаю вас домой, але уважайте!” І пустив їх до дому. В часї, коли Москалї були в селї, не можна було нїчого при господарстві робити, а навіть зїсти не було можна в день, лише ночами треба було печи хлїб, та зараз виносити в команичину або до стодоли на верству збіжа, де знов миши їли, но, але так мусїло бути.

Одного дня стало ся таке в нас дома: Тата не було в хатї, прийшли Москалї, зібрали всї книги та документи, між котрими були також і мої книжки і то всьо кинули до печи, а Мамі казали пійти за дровами, щоби то спалити. Мама не хотїли того зробити, за що дістали кілька гарапників і таки мусїли ті всї книги спалити.

Або знов таке: У нас було кілька пацюків, а Москалї щодня забирали по одному. Отже одного дня (се було в понеділок) кажуть Тато: „Корови забрали, свинї щодня беруть, а чоловік з голоду здохне” — і постановили забити одного пацюка. Закликали Тато Крицького, забили пацюка і винесли до комори. В тім часї і Новаковський був у нас дома, тай балакають. Аж тут прибігає зі двору братова Ганка з плачем, що в стайнї удусилась корова. Збіглись ся до стайнї тай Крицький хопив косу і дорізав корову. Отже є мясо з пацюка, є і з корови; так скоро зїсти не можна, а тут нема соли — зіпсує ся. Отже урадили таке, щоби мясо з корови продати між родину; таким способом мала звернути ся страта. Плян добрий, але послухайте:

Того самого дня наша патруля забила 3 Москалїв, а 8 взяла до неволї. Скоро о тім довідались Москалї в Поздячи, так зараз приїхало їх до Торк як саранчі, шукати за нашою патрулею. Отже прийшли Москалї до нас і як побачили мясо з пацюка, а потім з корови, то що тодї діялось, годї описати! Москалї, видячи Тата, Крицького і Новаковського при мясї, думали, що вони достарчають мяса для австрійського війська і длятого мясо з пацюка забрали, а з корови лишили. Отже прийшли нашї сестри і ще дехто і зачали розбирати мясо по 1 короні за кільо. Крицький вагів, Михасьо відбирав гроші, бо Тато з гризоти і страху цїлком до того не мішали ся. Так вторгували щось з 20 корон. Михасьо віддає Татови гроші, Тато з клопоту не хочуть брати, тай Михасьо вложив гроші до шуфляди. То було в вечір, а на другий день, зараз рано, прийшли Москалї тай гроші зі шуфляди забрали. Отже видите, як їм поводило ся.

Тепер опишу Вам про арештованє Новаковського. Коли Москалї так їх обрабували та ще зачали їх потім гонити на форшпан, тодї зачали нашї люди тїкати з кіньми на Вишицьке пасовиско коло Бандаків, бо за Сяном була наша патруля, отже Москалї не мали там доступу. Там був цїлий склад зі всею худобою. В день були при конях, а в вечір приходили до дому, щоби для коний взяти їсти. Господинї зі Складу ходили доїти корови, а наша патруля приїзджала що рана і вечера з тамтого боку і діставали безплатно молоко. 26 жовтня вечером приїхала наша патруля до Торк, тай люди зачали скаржитись, яка біда, що нема соли, нафти ані сїрки. Вони кажуть, що якби хто з них мав леґітимацію, то могли би поїхати до Перемишля і привезти то, що потрібно. На нещастє мав Дмитро Олешко і Новаковський леґітимацію з жандармерії єще зі серпня. Дали вони ті леґітимації патрули, щоби показати штабови. На другий день рано привезла патруля леґітимації і сказала їм, що можуть їхати до Перемишля і перевезла їх крипою на другий бік. Перейшли так через 3 патрулї, які нїчого їм не говорили. Аж в Болестрашичах затримав їх жандарм і зачав випитуватись: де ідуть, по що, чи мають гроші. Вони відповідають, що мають. Але жандарм якось їм недовіряв; сказав, що вони суть шпіони і взяв їх на постерунок, а потім на поліцію до Перемишля. По дорозї било їх військо, копало ногами, а в Перемишли метали на них камінєм. Вкінци дістали ся на поліцію, а потім кинули їх до арешту, без жадного протоколу. Було їх в одній цимбрі 57 людий зі сьвіта. Блощицї і вуши страшнї. Навіть не спали в ночи, лише так пересиділи оба з Олешком в голодї і холодї. З дня на день чекали на протокол, але надармо. Так пересиділи до 2. падолиста. Того дня відпровадили їх жандарми разом з иншими сотками таких арештованих до стациї і до ваґону, тай в дорогу до міста Ґрацу в Стирії. З Ґрацу пігнали їх до Талєргофу. В тім Талєргофі мусїли спати в цельтах на зігнилій соломі, а вуши такі були, що не до увіреня. В ночи зимно, вуши спати не дають, кождий чухрає ся, а в день знова лиє ся з цельтів так, що було дійсне пекло. Їсти то приносили жовнїри в цебрах, як для свиний і страшно поводили ся з людьми; били кольбою, або друком, копали, плювали і т. д. В тих цельтах пересиділи так 14 днів, а потім взяли їх до деревляних бараків. Не думайте, що там було лїпше. Тисяч разів ще гірше було як передше, але щось так страшного, що Ви би не повірили. Подумайте собі: в однім бараку 450 люда! Були там (і ще суть) люди з Поздяча, з Медики, з Шегинь, Вірка і т. д. Так мучились вони в тих бараках до 10. грудня, а відтак за стараньєм Михайла Новаковського і инших послів переслухали Новаковського і випустили на волю. Тепер суть вони у Відни, але лише Новаковський, бо Олешко дальше сидить в тих бараках.

На разї маєте досить, бо як би хотів то всьо описати, то не стало би паперу. Решту довідаєтесь аж зобачимо ся. Сеньо був у Відни на урльопі в Тата, здав там матуру, бо тепер підчас війни можна здавати матуру зі семої кляси. Писав до мене Микола Стриків з поля битви, і казав, що Павло був ранений в плечі і був в шпитали на Чехах, а де тепер є: чи дальше в шпитали чи може де неживий, то не знає, бо суть такі, що вже 5 разів були в битві; що вийде зі шпиталя, то знов на войну. — До побаченя з Вами. Здоровлю всїх. Стефан.

Сей лист прислав нам до поміщеня Данько Ривак, член У. Н. Союза в Рамсей, Огайо.

СІЧ ІДЕ!

Загреми, могуча пісне!
Срібні задзвонїть лїтаври!
Пекло най з досади трісне!
Ми ідем у бій по лаври!
Тільки разом грудь при груди,
Недаремні будуть труди,
Ворог нас не переможе,
Бо ми Січ, ми Запороже!

Як широка Україна —
Червоніла кров степами,
В ній бродили по коліна —
В ній лягли батьки з синами,
Та зродились сили нові,
Що до бою все готові,
Ворог нас не переможе,
Ми нова Січ — Запороже!

Малиновий стяг над нами
Шепче кату-супостату:
Добрим ми братам — братами,
А лихим дамо заплату!
Не дозволимо на силу
Укладать себе в могилу,
Г ніхто нас не знеможе:
Невмируче Запороже!

Сильвестер Яричевський.

СЬВЯТКУЙМО ПАМЯТЬ ТАРАСА!

Якраз серед найтяжших хвиль треба нам кріпитись на дусї. А хтож, як не Шевченко вказав нам тернистий шлях до визволу України? Саме тому треба нам конечно розбуджувати й піддержувати народного духа читанєм Шевченкових поезий і вказуванєм на його визвольні змаганя.

Місяць март і цьвітень — се час на сьвяткованє його памяти. Не мусить се бути велике сьвято, але щире, оттак як в добрій родині.

Тому нехай кожда українська громада в Америці подбає про таке сьвято. На тім сьвяті треба обговорити значінє Шевченка для нас і вказати, що якраз тепер прийшла хвиля, коли ми можемо скинути кайдани і вражою злою кровю окропити волю. Ті, що хочуть говорити на такім сьвяті, не потребують великого підготовленя до сього, бо от є готові вже друковані промови. Так попереднє число „Свободи” дає кождому гарний матеріял. Дальше книжка „Просьвіти” ч. 3. за март 1914. року, під наголовком „Тарас Шевченко” (коштує 20 центів) подає і житєпись і характеристику творів поета. А хто хоче обговорити наше сучасне положенє, нехай перечитає собі брошуру „Не сплє душі живої” (коштує 15 центів). Все те можна набути в адміністрації нашої часописи (83 Гренд Ст., Джерзи Сіти). Нехай ніхто не думає, що тут розходить ся виключно о матеріяльний інтерес! Ні — сі брошури писані якраз на те, щоби з них нарід міг користати. А найлїпша нагода до сього: устроюванє Шевченкових сьвят. Тож сповнім свій народний обовязок.

„ГЕЙ ПОЗІР!”

Чи то буря, чи грім,
Чи гуде хмаролім,
Що земля на сто миль стогне грізно?
Люди йдуть, як той бір,
Чути сурму. „Позір!
В ряд ставай, щоб не було запізно!”

То двигнув ся в похід
Український народ,
Щоб здобути собі лучшу долю.
Най ревуть буруни,
Та най бють поруни,
Він як повінь розлєть ся по полю.

Деж є сила така,
Щоб спинити могла
Весь народ, як він з місця двигнеть ся?
Чути клич: „Гей позір!”
У руках блис топір,
Дух росте, серце молотом бєть ся.

Федор Крегулецький.

ЖОВНІРСЬКА ПІСНЯ.

В Перемишли, там де брами камяні,
Там стояли два жовняри молодї.
Як стояли, то з собою говорили:
Бодай тії ясні мури повалились!
Не так мури, не так мури, як ті брами;
Не єдная мати плаче сльозоньками
Не плач мати, не плач мати, не журись
Маю мундур, маю шаблю, — подивись.
Маю мундур, маю, мати, в чім ходити
Течуть річки кровавії, — єсть що пити.
Течуть річки кровавії серед України,
Нема, нема і не чути моєї родини!

С. К[illegible]

НЕ КАЖИ „ГОЦ”, ПОКИ НЕ ПЕРЕСКОЧИШ (ПЕРЕМИШЛЯ).

Москалї в Галичині.
— Ґаліч, Ґаліч, ґа-да-ла, Ґаліч родіна мая!

ШІСТЬ РАЗІВ ВАРЕНА КУРКА.

Веселу історію з війни оповідає часопись „Аґрамер Таґблят”, яку вона подає після оповіданя одного раненого. Він розповідав як слїдує: „Ми перемашировували через одно пограничне село Боснї. Від селянки у тій місцевости я купив за одну корону товсту курку. Вона мала стати менї незвичайним присмаком в часї війни. Своїм баґнетом я зарізав курку. Та вже тяжша справа була зі скубанєм, бо ми не мали горячої води. І цїлу годину я і мій товариш скубалисьмо курку як найстараннїйше, щоби її на найблизшім відпочинку зварити. Але тут не вільно було розпалювати огня. Тому ми викопали в землї глубоку яму, запалили в ній огонь, а зверха покрили її листєм. Маленька дїрка з боку мала випроваджувати дим на бік, щоб він не зрадив нас ворогови. Та ледви вода почала кипіти, як нечайно прийшов приказ: В перед! І менї не лишало ся нїчого иншого, як запакувати курку в торністру; офіцир мого відділу звернув на мене увагу і здивовано запитав мене, чому то з моєї торністри валить дим клубами наче з парової машини. А се була пара з курки, витягненої з кипячої води. І так з моєю куркою на плечах я маширував довгі години; опісля кілька годин був з нею у битві, а воро-

жі кулї свистїли над нами. І знова прийшов відпочинок і я почав знова мою курку варити. Та знова вийшло таке саме: ледви вода почала кипіти, як мене післано на полеву сторожу. Ще три рази переходила моя курка таку саму долю. І наконець нещасну курку почав я шестий раз варити. Вона стала ликовата, та щож — треба її зїсти. І ледви я встромив свої зуби в тверде мясо, як поцїлила мене шрапнелева кулька і мене віднесено до лязарету. І я, пращаючи ся з моїми товаришами, відступив їм свою шїсть разів варену курку, якої зїсти таки менї не судило ся. Як вона їм смакувала, сего не знаю. Та підчас війни чоловік перестає бути вибагливим".

БУДЕТЕ ЖАЛУВАТИ,

що не маєте календаря У. Н. Союза на 1915-тий рік. Се-ж не лише календар — се прекрасна книга ілюстрована. Се збір найцікавійших і найпотрібнійших відомостий, які треба знати кождому Українцеви. А особливо се конечна і необхідна книжка для кождого Українця у Злучених Державах і в Канадї. Се книжка, яка не стратить вартости і за 20 лїт і тому годї сподївати ся, аби в найблизших роках хотів хто видати такусаму чи подібну книжку яко календар чи яке инше видавництво.

З уваги на те сьміло можна сказати, що той, хто ЖАЛУЄ ДЛЯ СЕБЕ видати 60 центів, аби мати ту вартісну книжку, грішить супроти себе самого або — як писав до нас один Українець з Канади, що купив собі календар У. Н. Союза на 1915-тий рік — „кождий, хто не купить для себе календаря У. Н. Союза на 1915-тий рік, КРИВДИТЬ СЕБЕ САМОГО, БО НЕ БУДЕ ВЛАСТИТЕЛЕМ ТОЇ КНИЖКИ, ЯКА Є СКАРБНИЦЕЮ ДОРОГОЦІННИХ ВІДОМОСТИЙ".

Тож користайте з нагоди. Нехай кождий письменний Українець і кожда письменна Українка вишле від себе 60 центів на календар, а переконаєть ся тодї, яку неоцінену вартість має та книжка для нього.

Тож спішіть ся, Українцї і Українки, поки час! Замовляйте як найскорше собі і радьте другим!

Замовленя і гроші (60 цнт. враз з почтою) посилати до „Свободи" (гроші можна посилати в листі моні-ордером, чеком або почтовими марками).

ГОРІВКА.

Чи є пожива в горівці?

Тїло чоловіка, подібно як і тїло звірят та ростин, потребує поживи, щоб удержуватись при житю. Чим красшу яке сотворінє приймає поживу, тим воно сильнійше і відважнійше. Се зрозуміє добре кождий з нас, як тільки погляне довкола себе. Звірята, що живлять ся мясом, є відважні і сильні, а звірята, що живлять ся лише ростинами, є боязкі. Подібно справа мається і з ростинами. Кождий господар знає, що одно збіже не буде завсїди родитись на однім поли і збір його не все буде однаковий а буде залежати від поживи, яку воно собі на поли найде. Щоби мати гарне збіже, господар дає йому корм через навіз.

Так чоловік потребує до свого житя відповідної поживи. Хто з людий має красшу поживу, тим він веселійший і сьміливійший. А тому, що наші предки лихо відживлялись, то й ми тепер мусимо за них покутувати, бо инакше ми не були-б нинї бідаками, а людьми заможними. Се розуміли добре наші „опікуни" польські дїдичі і при лихій поживі призвичаювали наших батьків до уживаня горівки, а самі за се загарбували хлопські лїси і поля. Та хоч нинї люди знають, що батьки їх зле робили, самі вони не старають ся поправитись, а противно богато вступає в їх слїди.

Уживанє горівки і пива чи взагалї алькоголю походить у нашого народа мабуть від незнаня, що се шкідливе, а противно з фальшивого переконаня, що то є корисне.

Щоб мати ясний погляд на се, чи алькоголь є поживою і якою поживою, то ми ідучи за приміром лїкарів, порівнаємо поживну вартість алькоголю із поживною вартостию иншого людського корму.

Чоловік живить ся головно хлїбом, молоком, бараболею, овочами, ріжною ярином, мясом і яйцями, а крім сего доволї часто уживає горівки, пива меду і вина. Здавало-б ся, що кождий з тих засобів поживи є відмінний, але тимчасом хто так думає, то сильно помиляєсь, бо в дїйсности кожда з них містить в собі більшу або меньшу скількість води, білка, мінеральних складників, т. є. зеліза, соли і вапна, товщу цукру і муки. Всї ті складники є конче потрібні до удержаня нашого житя.

Щоб ясно представити собі поживну вартість того, що їмо і пємо, припустїм, що хтось з нас купує за одну корону ріжні поживи і відносить їх до хеміка, то є до такого чоловіка, що уміє розкладати всякі річи на їх внутрішні складники. Припустїм, що ми купили за 10 центів гороху, за 10 ц. бараболь, за 10 ц. хлїба, цукру, молока, мяса, масла, пива, вина і горівки і все те занесли до хеміка. Сей хемік переведе розклад тих засобів поживи і скаже так: Люди добрі, ви, купуючи поживу за рівну цїну, ошукались. — А то чому? — спитаємо ся. — А тому, скаже він, бо раз за одну поживу ви заплатили танше а другий раз дорозше або дали гроші, а не купили поживи. — Як то не купили, таж ми принесли все до вас, пане. — Але послухайте, що ви принесли. Ви принесли горох, картофлї, хлїб, молоко, мясо, пиво, горівку, вино, і ви сказали, що кождий рід поживи коштує 10 центів, а мене ви просили, щоб я переконав ся, що має більшу вартість.

Я взяв ся до роботи і переконав ся, що горох куплений за одну корону, має 32 разів, бараболї 21, хлїб 15, молоко 12½ раза а мясо 8 разів більше поживи в білку, ніж пиво, куплене за тусаму цїну. А дальше треба вам знати, що тойсамий горох має 40 разів, бараболї 30, хлїб 8, молоко 175, мясо 27, масло 390 разів більше поживи в товщі ніж пиво, вино, горівка, куплені за тусаму цїну, а які товщі зовсїм не мають, та вкінци горох має 10½ разів, бараболї 31, хлїб 16, цукор 20 разів більше поживи у виді мінеральних складників, т. є. соли, зеліза, вапна і и. Отже тепер мене може розумієте, длячого ви ошукали ся, купуючи ріжні роди поживи, бо ви заплатили за пиво, горівку, вино так як за поживу, а тимчасом то все не має в собі жадної поживи, або дуже малу, яка не варта і пів цента, а ви заплатили за се аж 10 центів. Так скаже до нас чоловік учений, хемік. І ми дїйсно ошукались, бо, що найбільше пожива має горох молоко, мясо, хлїб, караболї, **дуже незначну поживну вартість має пиво, а жадної вартости щодо поживи не представляє вино, горівка, мід і инші горячі (алькогольні) напитки.**

І коли ми дотепер думали, що в горячих (алькогольних) напитках є якась пожива, то ми дуже помилялись і купуючи їх, надармо викидали гроші.

Дорослий чоловік потребує як обчислили лїкарі, через один день до житя 100 грамів білка, 50 грамів товщі і 500 грамів мінеральних складників, т. є. вапна, зеліза, угля і т. д. Отже бачимо, що чоловік за 10 центів може купити 20 до 30 разів більше поживи, купуючи її у виді гороху, бараболь, хлїба, молока, мяса, масла, — ніж, коли її купує у виді пива, вина, чи горівки. Бо щоб купити потрібної поживи для чоловіка у виді пива, то мусів би заплатити не більше **ні меньше як $1.00 денно і мусів би випити аж 10 літрів якого-небудь пива.** Най собі кождий представить, як великий мусів би бути жолудок, щоб міг змістити таку велику скількість пива. Про горівку не треба й говорити. **Бо горівка не має в собі найменьшої поживи** і чоловік скорше запєть ся на смерть ніж зуміє бодай на хвилину заспокоїти свій голод. Подібно мається справа з вином і з медом. Тому то ми, знаючи вже добре, як дорога а до того це й як лиха і як шкідлива поживна вартість алькоголїчних напитків у ріжнім видї, **повинні виречись їх і цїлком перестати пити,** а заощаджені гроші повинні ми обернути на поправу поживи своєї родини, а тодї ми станемо сильнійшими і відважнійшими і довше будемо жити, а дїти наші будуть нас благословити за се.

Горівка і самовбийства.

В комісиї для розслїдженя самовбийств в Петербурзї, столици Росиї, др. А. М. Коровін зложив звіт про зріст самовбийств спричинених уживанєм горівки в Росиї.

На основі статистичного материялу за 8 лїт з кождорічних звітів мінїстерства внутрішних справ, яке обіймає 26.872 випадків, приходить др. Коровін до заключеня, що число самовбийств іде в парі з уживанням горівки.

Процент самовбийств є висший в тих околицях, де більше уживають горівки. Тому, щоби зменьшити число самовбийств, треба поборювати пиянство.

Пиянство в Росиї.

Росия, щодо розмірів пиянства, стоїть на першім місци. Там донедавна пив самий цар, пили мінїстри, ґенерали, великі й малі князї, банкирі, купцї, промисловцї, робітники, селяни, пили молоді і старі, мужчини й женщини, а навіть дїти. І мінїстерство скарбу тїшило ся тим, бо державний горівчаний монополь (значить, що лише держава у своїм заряді виробляє і продає горівку), приносив державі щораз більші доходи.

В деяких державах доходів з горівки уживано на просьвіту та на інституції, що мають на цїли боротьбу з алькоголем. Але в Росиї противно, — анї одної копійки з горівчаного податку не зужито на просьвіту, а про боротьбу з алькоголем не було навіть бесїди. Російський темний, пяний хлоп — се найлїпша підстава царського престола. Тому то цар, цїлий царський двір і уряд були прихильні пиянству.

Тож нічого дивного, що пиянство ширило ся в Росиї в застрашаючий спосіб. Вистарчить зазначити, що в маю 1913-ого року продано 8,234.247 ведер горячих напоїв, се є о 296.578 ведер більше ніж в 1912. роцї Від 1. сїчня до 1. червня 1913. продано о 4,058.744 ведер напоїв більше ніж в тімсамім часї попередного року. Протягом згаданих 6 місяців державний скарб мав о 33,329.032 рублїв більше ніж в попереднім 1912. роцї.

Цїлий річний буджет цїлої російської держави виносить 3 мілїярди рублїв (1 мілїярд значить — тисячу мілїонів, а один рубель значить —пів доляра; отже буджет Росиї в рік виносить на тутешні гроші 1 мілїярд і 500 мілїонів долярів). **Трету часть приходів мала Росия з горівки,** значить, що з пиянства поневолених народів діставав річно царський уряд 1 мілїярд рублїв (500 мілїонів долярів), які в цїлости віддавав на військові цїли.

Коли прийшла війна, то Росия заборонила уживанє алькоголю і не має вже чим покрити мілїярдового недобору в державнім буджетї і на слїдуючий рік і тому держава має великий клопіт. Але може якось потрохи з того лиха вилїзе, бо годї собі представити, щоби російське населенє могло так нагло перестати пити. Російські урядники, звісні зі своєї хапчивости дивлять ся через пальцї на се, як потайки в Росиї продають горівку і дальше запивають са.

Отже годї сподївати ся отверезїня в Росиї. З царського указу буде тільки такий наслїдок, що **російські чиновники будуть страшно обманювати державу.** Горівку будуть вони гонити дальше і дальше будуть розпиячувати бідні народи, але, аби виглядало, що нарід не пє, **будуть у приходах виказувати як найменьше доходу з горівки і для шанованя царського уряду будуть більшу часть горівчаних приходів гонити у свої приватні кишенї.**

Правдиве средство на нищенє сеї страшної язви — пиянства є правдива просьвіта і дбанє про вихованє, про корм та про цїле житє населеня, а того царський уряд не зробить, бо він боїть ся сьвідомих, просьвічених горожан. Цїле істнованє царату опираєть ся лише на темнотї і горівцї та на війску, яке удержуєть ся приходами з тої горівки.

Алькоголь в російських школах.

В околици міста Вороніжа роблено розслїди над поширенєм алькоголю в школах. Вислїди були застрашаючі.

Розслїджено 21 шкіл і 1144 учеників. Питали ся їх: чи вживаєте острих напоїв? На се питанє 896 дїтий відповіло: так. На питанє: що пєш? — відповідали всяко. На загал хлопців волїли горівку і пиво, а дївчата червоне вино і пиво.

Вживали навіть чистого спіритусу. Таких хлопців було 52, а дївчат 2. Ставлено також питанє: чи напиваєш ся до пяна і як часто? З відповідий показало ся, що дїтям 7- і 8-лїтним не чужий вже стан цїлковитого опяніня. Деякі з них жалїли того, але другі говорили отверто, що се дуже приємно. Се вже певні жертви алькоголїзму, хоч покищо у тих алькоголїків веселі облича.

На питанє: хто поїть і як дістаєш вино? — одержано відповіди: в 797 случаях причиною пиянства дїтий були батьки, в 342 матери, в 374 знакомі, в 27 — дїти пили самостійно, без принуки старших, а просто в дїточих компаніях, де дїти збирали ся і пропивали всї гроші, які денебудь дістали.

На загал знайдено межи хлопцями пючих 96 %, значить 96 на кожду сотку, а межи дївчатами 95 на сотку.

Алькоголїзм мав на ті дїти погубний вплив. Непючі правильно робили лїпші успіхи в науцї ніж пючі. Тесаме щодо поведеня дїтий. Сильно відбивав ся алькоголїзм на тїлеснім розвитку дїтий. Порівнуючи вагу пючих і непючих дїтий, можна бачити, що ріст пючих дїтий всякого віку остає далеко поза непючими.

ЖЕРТВИ
НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

Прислали дальше:

272. Котсвіл, Па. Хвальна Редакціє! Залучаю $14.30 на „Укр. Боєвий Фонд". Сї гроші зібрано на весїлю, яке відбуло ся в Котсвіл, Па. у п. Василя Воловника, котрий одружив першу свою доньку Павлїну з молодцем Андрієм Грецьким. На весїльну забаву запросили вони більше товариство і ся забава була гарна й весела. Красно забавляли ся і за старий край не забули. Але нема тут в Котсвіл богато таких, котрих би совість зворушила до доброго дїла. На висше згаданій забаві виступив Ст. Поперечний, котрий проживає в Филадельфії і сказав кілька горячих слів про теперішнє горе і нужду, за наших батьків та братів у старім краю. По нїм забирали голос пп. Йосиф Освєй, Войтко Струш та молодий хлопець Іван Гладій. Потім відспівали всї український народний гимн, а після того Павло Псуй і Іван Гладій зібрали жертви від отсих добродїїв: Андрій Грецький, Павлина Грецька і Мих. Кобилянський по $1.00; Павло Псуй, Йосиф Осовий, Іван Гладій, Йосиф Коцовський, Йосиф Бриніцевич, Ясько Пукала, Кароль Федак, Василь Фенц і Йосиф Фенц по 50 цнт.; Йосиф Коцюбка і Іван Бечик по 30 цнт.; Марія Псуй, Михайло Пукала, Стефан Поперечний, М. Федорук, Янко Городніцький, Стефан Воловник, Іван Липка, Йосиф Липка, Дмитро Гатрило, Михайло Марцінишин, Катерина Крива, Стах Бушляк, Михайло Фенц, Михайло Катка, Іван Рімос, Іван Римко, Василь Кравчук, Стефан Садовий, Пилип Гевчук, Данило Шуманський, Антін Фетка і Н. Н. по 25 цнт.; Войтко Струш 20 цнт.; при роботї дав Петро Курейко 50 цнт. — Разом $14.30

Сю квоту пересилаю до Хв. Редакції моні ордером. Надію ся, що з повисшої забави возьмуть собі приклад старші а також молодїж, яка тут проживає і скинуть ся по кілька центів на бідні вдови і сироти по убитих наших братах та на визволенє нашої Неньки-України. — Остаю з поважанєм, **Павло Псуй.**

273. Джанставн, Па. Хвальна Редакціє „Свободи"! Засилаю моні ордер на $18.25 на Фонд визволеня України. На коляду жертвували слїдуючі: А. Годчак, Іван Коземчак, Дмитро Дацко, Йосиф Ганчарик, Андрій Варкола, Ілько Грицкован, Андрій Томашевський, Стефан Грицкован, Дмитро Кравець, Антін Рачик, Дмитро Слюсар і Филип Біланич по 50 цнт.; Васько Біланич 45 цт.; Васько Сиґень, Петро Праґ, Юрко Семчик, Теодор Водолан, Іван Біланич, Андрій Лельо, Іван Глух, Лесьо Мацканя, Михайло Попович, Антін Попович, Юрко Ляшек, Стефан Паньчик, Михайло Мадейчик, Дмитро Біланич, Михайло Палїйовський, Юрко Мадейчик, Васько Попович, Николай Клим, Михайло Кравець, Юлько Біланич і Гнат Терпко по 25 цнт.; Андрій Коземчак 15 цнт. Разом зібрано з коляди $11.85, але такой зі Шерідан стр. — На другу рату офірували отсї: Андрій Томашевський $1.00; Дмитро Слюсар, Михайло Попович, Михайло Коземчак і Дмитро Біланич по 50 цнт.; Антін Курчак, Антін Попович, Антін Цапар, Антін Костик, Василь Попович і Михайло Войник по 25 цнт. Разом зібрано $4.50. — На мітінґу відділу 300 зібрав А. Годчак від чотирох членів $2.00. — Загальна квота $18.35. Пересилка 10 ц. — Остає $18.25

Всїм жертводавцям велике Спаси Біг! — З глибоким поважанєм, **А. Годчак.**

274. Дедгам, Масс. Михайло Гордийчук на Фонд визволеня України $1.00

275. Бруклин, Н. Й. На хрестинах в Антона Лешка зложили на бідних українських дїтий, що потерпіли підчас теперішної війни, слїдуючі особи: А. Лешко, Т. Стегніцький, К. Яскерська і Гр. Вардак по $1.00; П. Костик 80 цнт.; А. Гулей 75 цнт.; І. Мигович і Ф. Вінчик по 50 цнт.; М. Стегніцька і І. Коптюх по 25 цнт.; В. Павлик 15 цнт.; Андрушкевич 5 ц. — Разом $7.25. — На забаві у Н. Пухаля зложили на Фонд визволеня України: Марія Гоголь, А. Клубчак, А. Собашко і А. Волчаста по $1.00; Марія Мазїнь 50 цнт.; Николай Пухаль і маленька М. Пухаль по 25 цнт. — Разом $5.00. — Обі збірки загалом $12.25

Збіркою заняли ся пп. Н. Пухаль і Т. Стегніцький. Всїм жертводавцям складаємо щире Спасибіг! — **Григорій Вардак,** член 22. відділу У. Н. Союза.

276. Нантикок, Па. Хвальна Редакціє! Аматорський кружок в Нантикок, Па., відограв — як Вам відомо — 3. лютого представленє „Украдене щастє", котре випало дуже добре, бо вся публика була вдоволена, а се можна було пізнати по оплесках, а пізнїйше по представленю гостї нам ґратулювали. Часть доходу то є $10.00 жертвує згадане товариство на визволенє України і просить оголосити се в найблизшім числї Вашої часописи. — З поважанєм **Гриньо Олійник** (за Комітет) $10.00

277. Маріон, Н. Дж. Ілько Сивенький на Фонд визволеня України $1.00

278. Нашуа, Н. Г. А. Г. Біндер на Фонд визволеня України $1.00

279. Гарріс Ґров, Ва. Никола Гадевчук на бідних у старім краю $1.00, а на вату для ранених жовнїрів 50 цнт. — Разом $1.50

280. Ст. Луіс, Мо. Хвальна Редакціє! Засилаємо жертву малу, але щиру, котру зібрано на маленькій забаві на хрестинах у Г. Стаськова. Сю жертву зложили слїдуючі: Іван Скрипчук і Іван Лукаш по 50 цнт.; Григорій Лисак 30 цнт.; Іван Заслоцький, Семен Лисак, Кузьма Хаць, Григорій Стаськів, Іван Дорош, Іван Жуковський і Іван Мудрейко по 25 цнт. Максим Коропецький 10 цнт. — Разом $3.15

Здоровимо сердечно і дай Боже побачити ся в старім краю! Гаразд! — **Іван Мудрейко.**

Сума оголошена в сїм числї „Свободи" виносить $62.45. Оголошено в ч. 25. „Свободи" $5.020.63.

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $5.083.08.

НОВИНКИ.

МИТРОПОЛИТ ГР. ШЕПТИЦЬКИЙ.

Дописуватель російської часописи „Южний край" доносить з Курска, що ректор грецько-католицького духовного семинаря о. др. Боцян відвідав митрополита на Різдво і завіз йому книжки, одїж і гроші.

Митрополит мешкає в низкій комнатї на четвертім поверсї, де він не має найменьшого руху. Наслїдком того терпить митрополит постійно на біль голови. Перед двома тижнями вніс він до мінїстерства внутрішних справ просьбу, щоб його поставити перед суд; коли він винен, нехай його шіплють на Сибір. Такого житя як тепер він не може знести, бо іззa браку воздуха і свободи він згине.

Орґан російських націоналїстів „Колокол" бере в оборону митрополита Шептицького і ганить брутальне поведенє російського духовенства, яке відважило ся усунути митрополита з церкви підчас богослуженя.

ПЕРЕЛЕТНІ ПТИЦЇ І ВІЙНА.

В краях, де саме тепер бісить ся війна, завважали люди цікаву річ. Саме на зиму прилїтають з півночи деякі птицї в ті околицї, де є тепер війна і там остають аж до весни. Сього року не видко тих птиць. Видко гук канонів, запах пороху, поява лїтаків, киданє бомб та ґранатів — все те відстрашило птицї від звичайного перелету. Вони лишили ся в північних околицях поза воєнним простором і там чекають весни, хоч їм докучає зима.

ЗОЛОТІ СЛОВА.

Будь гордий, но перед правдою схили все голову.

* *

Над тим, що ти бідний, не плач, бо много є на сьвітї богачів, котрі не знають, що то щастє.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до загального відома, що слїдуючі відділи Укр. Нар. Союза зістали з днем 8-го марта 1915 р., згідно з § 253 статута У. Н. Союза виключені з нашої орґанізації: Братство Пресьв. Богородиці від. 9 в Сант Клер, Па., Братство сьв. Михаїла від. 14 в Ст. Луіс, Мо., Братство сьв. Петра і Павла від. 20 в Джесуп, Па., Братство Пресьв. Богородиці від. 26 в Бел Вернон, Па., Братство сьв. Петра і Павла від. 46 в Плимавт, Па., Братство сьв. О. Николая від. 35 в С. С. Пітсбурґ, Па., Братство сьв. Петра і Павла від. 61 в Дунло, Па., Товариство „Запорожська Січ" від. 64 в Лонґ Айленд Сіти, Н. Й., Братство сьв. О. Николая від. 78 в Майнерсвіл, Па., Братство сьв. Михаїла від. 80 в Експорт, Па., Братство сьв. Петра і Павла від. 82 в Ню Александрія, Па., Братство сьв. Михаїла, від. 85 в Гейзлтон, Па., Братство сьв. О. Николая від. 92 в Тейлор, Па., Сестрицтво Пресьв. Богородиці від. 101 в Кононсбурґ, Па., Братство сьв. О. Николая від. 103 в Супіріор Віс., Братство сьв. Михаїла від. 115 в Ню Филадельфія, Па., Братство сьв. Михаїла від. 119 в Лейтроб, Па., Братство Пресьв. Богородиці від. 120 в Спанґлер, Па., Братство сьв. І. Хрестителя від. 121 в Трентон, Н. Дж., Сестрицтво Пресьв. Діви Марії від. 122 в Трентон, Н. Дж., Братство сьв. О. Николая від. 134 в Ернест, Па., Братство сьв. Георгія від. 135 в Смок Рон, Па., Братство Пресьв. Богородиці від. 139 в Ойл Сіти, Па., Братство сьв. Димитрія від. 143 в Віндбер, Па., Товариство „Тисьмениця" від. 144 в Ню Йорк, Н. Й., Братство сьв. І. Хрестителя від. 169 в Скрентон, Па., Братство сьв. О. Николая від. 176 в Нюбурґ, Па., Братство сьв. Петра і Павла від. 180 в Скарбро, В. Ва., Братство сьв. І. Хрестителя від. 182 в Діксонвіл, Па., Братство сьв. Петра і Павла від. 183 в Сондерленд, Масс., Братство Пресьв. Богородиці від. 193 в Ред Стар, В. Ва., Сестрицтво Пресьв. Богородиці від. 216 в Гейзлетон, Па., Братство сьв. Михаїла від. 242 в Гавторн, Ілл., Братство сьв. Петра і Павла від. 245 в Трентон, Н. Дж., Братство сьв. О. Николая від. 249 в Нантікок, Па., Братство сьв. Петра і Павла від. 253 в Лопез, Па., Братство сьв. І. Хрестителя від. 264 в Джулєт, Ілл., Братство сьв. Михаїла від. 265 в Тейлор, Па., Братство сьв. Михаїла від. 269 в Іст Шікаґо, Інд., Братство сьв. Йосафата від. 273 в Гудсон, Н. Й., Братство сьв. Антона від. 280 в Єактон, Па., Братство сьв. Козми і Дамяна від. 281 в Манчестер, Н. Й., Братство сьв. Михаїла від. 303 в Олвейн, Айова, Братство сьв. І. Хрестителя від. 306 в Кумболя, Па., Сестрицтво Пресьв. Діви Марії від. 313 в Трентон, Н. Дж., Братство сьв. О. Николая від. 319 в Нюарк, Н. Дж., Братство сьв. І. Хрестителя від. 237 в Олд Фордж, Па., Братство сьв. Михаїла від. 331 в Гестінґ, Па., Сестрицтво Пресьв. Діви Марії від. 337 в Скрентон, Па., Товариство „Запорожська Січ" від. 340 в Бервік, Па., Братство сьв. О. Николая від. 345 в Вайено, Па., Братство сьв. Михаїла від. 374 в Кемден, Н. Дж., Товариство „Запорожська Січ" від. 385 в Міннеаполіс, Мінн., Товариство І. Франка від. 387 в Олифант, Па., Братство сьв. Димитрія від. 399 в Франклін, Па.

Дано в Макаду, Па., дня 8-го марта 1915 р.

Дмитро Капітула, гол. предс. У. Н. Союза.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до загального відома, що в місяцю лютім згідно з приписами статута Укр. Нар. Союза зістали зреформовані слїдуючі відділи:

В. 82. Балик Михайло, Богонос Михайло, Барщ Станислав, Дуда Антін, Дзира Олекса, Іванїчко Михайло, Іванїчко Йосиф, Лешеґа Стефан, Мельник Дмитро, Мельник Василь, Мацидин Михайло, Ревіляк Йосиф, Стеренчак Стефан, Шелеґіда Василь, Тельманик Андрій, Варховчик Мартин.

В. 135. Беца Юрко, Бігун Іван, Цапар Петро, Цапар Павло, Джмелик Микита, Джмелик Євка, Фондак Дмитро, Ґарбінський Петро, Ґересєвич Йосиф, Іваніцький Василь, Лучка Катерина, Лучка Ґеорґій, Мервак Іван, Жилка Емілїян.

В. 180. Бридняк Йосиф, Лунач Андрій.

В. 245. Гомбош Іван, Клїтош Антін, Кусній Прокіп, Кушнір Василь, Стадник Павло, Клїтус Гелена.

В. 280. Бучко Стефан, Бучко Іван, Мраз Іван, Микула Йосиф, Собольчік Іван, Собольчік Михайло, Матяш Юрій, Матяш Михайло, Томко Юрій, Лазор Андрій.

В. 303. Бащук Андрій, Ґафійчук Ілько, Гуцул Никола, Куцик Николай, Куцин Михайло, Лукиник Юрій, Рейтар Андрій, Рудик Йосиф, Рудик Маріян, Шидловський Антоній.

В. 356. Бомерзбах Антоній, Гін Іван, Грубець Іван, Гнатейко Василь, Майбук Михайло, Трусь Казимир, Ващишин Петро.

В. 385. Рихлїй Константин, Ґрубрин Николай, Ґрубрин Яків, Андрущак Петро, Козак Александер, Козак Іван.

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 8-го марта 1915 р.

Д. Капітула, гол. предс. У. Н. Союза.
М. Угорчак, гол. рек. секр. У. Н. Союза.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Уряд „Товариства Українських Соколів", від. 170, подає до відома всім своїм членам, що звичайний мітінґ відбудеть ся сеї суботи т. є. дня 13-го марта 1915 р. о годині 8-мій вечером, в галї Народного Дому під ч. 72 Моріс стріт, Джерзи Сіти, Н. Дж. На тім мітінґу повинен кождий член явити ся, бо є дуже важні справи до полагодженя. — А. Шостак, предс.; Вол. Мартинець, секр.

МІННЕАПОЛІС, МІНН. Бр. Успенія Пресв. Богородиці, від. 194, повідомляє своїх членів, що 14. марта б. р. о 2-гій годині пополудни відбуде ся квартальний мітінґ в галї церковній. Неявившим ся членам кара 50 цнт., а урядникам $1.00. — А. Гунчак, предс.; І. Грошко, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сошествія сьв. Духа, від. 237, повідомляє своїх членів, що дня 14. марта відбуде ся мітінґ в церковній галї точно о другій годині. На тім мітінґу має ся полагодити дуже важна справа, тож неявившийся член заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. — П. Дмитриків, предс.; П. Бартків, кас.; Д. Яворський, секр.

ВИКАЗ

убитих, ранених, полонених і пропавших Українців у теперішній війні.

—o—

СКОРОЧЕНЯ:

п. = піхота (інфантерія)
стр. = стрільці (єгри)
у. = улани
д. = драгони
а. = артилєрія (полева)
а. кн. = артилєрія кінна
а. гір. = артилєрія гірська
а. кр. = артилєрія кріпосна
г. = гавбиці (полеві)
г. т. = гавбиці тяжкі
пн = піоніри
сап. = сапери
тр. = трен (достава амуніції і живности)
с. = санітети
л. = ляндвер (піх. краєвої оборони)
у. л. = улани ляндвери
а. л. = артилєрія ляндвери
г. л. = гавбиці ляндвери
з. о. = загальне ополчене (ляндштурм)
ж. = жандармерія
ск. ст. = скарбова сторож.

Подане при імени число означає полк (реґімент), батальон або дивізію.

—o—

(Дальше).

Листа утрат ч. 87
видана 29. грудня 1914.

Українців нема.

Листа утрат ч. 88
видана 30. грудня 1914.

УБИТІ:

Балюк Іван (кад.), 36 л. (30. VIII, 1914)
Кордюк Лавро (ляйтн.), 30 п. (19. X — 2. XI, 1914)
Косінський Антін (оберл.), 80 п. (21. X, 1914)
Познанський Кароль (кад.), 80 п. (21. X, 1914)
Ратай Роман (кад.), 80 п. (19. X, 1914)
Тиховський Іван (ляйтн.), 80 п. (20. X, 1914)
Чайковський Кароль (ляйтн.), 36 л. (11. IX, 1914)
Яворський Михайло (кад.), 20 л. (23—26. X, 1914)
Андруховський Іван, 58 п.
Андрусятчин, 36 л., 5 комп., (30. VIII, 1914)
Андрущак Дамян, 30 п. (21. X, 1914)
Антонів Михайло, 80 п. (20. X, 1914)
Антонюк Іван, 36 л. (30. VIII, 1914)
Антонюк Іван, 80 п., 7 комп., (27. X, 1914)
Антонів Гнат, 80 п. (21. X, 1914)
Антошків Никола, 20 л. (26. X, 1914)
Бабчук Дмитро, 24 п. (29. X, 1914)
Балдик Іван, 30 п. (19. X — 2. XI, 1914)
Бар Войтко, 30 п. (19. X — 2. XI, 1914)
Барабаш Михайло, 80 п. (22. X, 1914)
Барабаш Павло, 80 п. (20. X, 1914)
Барчевський Казимир, 80 п. (27. X, 1914)
Барчук Василь, 30 п. (19. X — 2. XI, 1914)
Бардах Йосиф, 80 п. (20. X, 1914)
Барський Тома, 80 п. (22. X, 1914)
Бас Семен, 80 п. (20. X, 1914)
Башко Василь, 80 п. (19. X, 1914)
Березовський Мартин, 36 л.
Безпалко Вартоломей, 80, п. (26. X, 1914)
Білецький Франко, 80 п. (24. X, 1914)
Білянський Франко, 30 п. (19. X — 2. XI, 1914)
Білинський Василь, 80 п. (19—31. X, 1914)
Блазевський Франко, 80 п. (15. X, 1914)
Боднарчук Василь, 36 л. (30. VIII, 1914)
Боднарук Яків, 36 л. (29. VIII, 1914)
Бойчук Василь, 36 л. (29. VIII, 1914)
Бойчук Михайло, 36 л. (11. IX, 1914)
Бойко Іван, 36 л. (11. IX, 1914)
Букатка Василь, 36 л. (11. IX, 1914)
Бордюк Андрій, 36 л.
Борис Василь, 80 п. (29. X, 1914)
Бухерт Станислав, 80 п. (21. X, 1914)
Будзінський Станислав, 80 п. (22. X, 1914)
Букида Андрій, 80 п. (27. X, 1914)
Бурко Михайло (інф.), 30 п.
Бурий Петро, 30 п.
Вахала Іван, 30 п. (19. X — 2. XI, 1914)
Валентинський Петро, 80 п. (18. X, 1914)
Васильків Максим, 36 л. (11. IX, 1914)
Васидів Никола, 80 п. (21. X, 1914)
Вевсей Никола, 36 л. (30. VIII, 1914)
Вентик Петро, 30 п.
Вербицький Войтко, 80 п. (23. X, 1914)
Вербицький Казимир, 20 л.
Віндиш Володислав, 80 п. (27. X, 1914)
Вінтоняк Стефан, 36 л.
Вісніцький Яків, 80 п. (19. X, 1914)
Войтко Пилип, 30 п.
Волошин Іван, 30 п.
Волошин Захарко, 80 п. (22. X, 1914)
Воловець Василь, 80 п. (19. X, 1914)
Воробець Михайло, 36 л. (30. VIII, 1914)
Воробець Гриць (Николи), 36 л. (30. VIII, 1914)
Воробець Стефан, 80 п. (24. X, 1914)
Вороновський Матвій, 80 п. (27. X, 1914)
Гавриляк Петро, 80 п.
Гайдамащук Семен, 30 п.
Гайдук Михайло, 80 п. (23. X, 1914)
Галасюк Клим, 30 п. (21. X, 1914)
Галіковський Кароль, 80 п. (22. X, 1914)
Ґевчиц Йосиф, 30 п.
Ґерба Мартин, 80 п. (19. X, 1914)
Глинний Василь, 80 п. (27. X, 1914)
Гнатюк Павло, 30 п.
Гнатюк Петро, 36 л., 2 комп. (11. IX, 1914)
Гнид Никола, 80 п.
Головецький Василь, 36 л. (30. VIII, 1914)
Головенко Дмитро, 20 л.
Головниш Іван, 30 п. (25. X, 1914)
Голинський Антін, 36 л. (29. VIII, 1914)
Голинський Іван, 36 л. (29. VIII, 1914)
Горбатий Йосиф, 20 л.
Горбачевський Антін, 30 п.
Горішний Григорій, 80 п. (25. X, 1914)
Горобець Кіндрат, 80 п. (21. X, 1914)
Григоришин Никола, 36 л.
Громяк Семен, 80 п. (27. X, 1914)
Грицай Стефан, 80 п. (26. X, 1914)
Гриценко Андрій, 80 п. (15. X, 1914)
Грицюк Дмитро, 36 л. (30. VIII, 1914)
Грицишин Іван, 80 п. (20. X, 1914)
Гриневич Михайло, 80 п. (22. X, 1914)
Гриник Андрій, 30 п. (21. X, 1914)
Гудима Іван, 36 л.
Гудко Микита, 30 п.
Гук Генрик, 58 п.
Гундяк Василь, 36 л.
Гундрик Іван, 80 п. (19. X, 1914)
Гурмус Никола, 36 л.
Гущак Михайло, 30 п.
Гуцюк Іван, 80 п. (18. X, 1914)
Галанджюк Мирон, 80 п. (18. X, 1914)
Ґерман Петро, 80 п. (21. X, 1914)
Гладиш Антін, 36 л. (30. VIII, 1914)
Ґлінський Іван, 30 п.
Ґлінський Михайло, 30 п.
Гловацький Іван, 80 п. (22. X, 1914)
Ґрушковський Іван, 80 п.
Ґонюк Ілько, 36 л. (30. VIII, 1914)
Ґонюк Юрко, 36 л. (11. IX, 1914)
Ґонташук Семен, 36 л. (29. VIII, 1914)
Ґрабан Іван, 24 п.
Грушевський Йосиф, 80 п. (25. X, 1914)
Гритчук Василь, 36 л.
Ґурний Андрій, 80 п. (21. X, 1914)
Гушуль Роман (однор. добр.), 24 п.
Данців Теодор, 80 п. (28. X, 1914)
Данишин Іван, 80 п. (27. X, 1914)
Данишин Стефан, 80 п. (22. X, 1914)
Демчук Гіполит, 80 п. (22. X, 1914)
Демчук Станислав, 80 п. (22. X, 1914)
Дерешанський Іван, 36 л. (23. VIII, 1914)
Дячук Василь, 36 л. (11. IX, 1914)
Дяків Іван, 80 п. (25. X, 1914)
Дяків Теодор, 30 п. (19. X — 2. XI, 1914)
Добровольський Йосиф, 36 л. (30. VIII, 1914)
Добрянський Антін, 36 л. (11. IX, 1914)
Домарецький Андрій, 80 п. (21. X, 1914)
Драпака Софрон, 36 л.
Дрозд Стефан, 30 п.
Дубина Павло, 80 п. (28. X, 1914)
Дуда Михайло, 30 п.
Дудик Войтко, 30 п.
Дудик Іван, 30 п.
Дук Кароль, 80 п. (22. X, 1914)
Дунай Франко, 30 п.
Дупелич Михайло, 80 п. (23. X, 1914)
Дутка Антін, 80 п. (19. X, 1914)
Двояк Іван, 20 л.
Дибка Іван, 80 п. (22. X, 1914)
Демянчук Антін, 36 л. (30. VIII, 1914)
Дзендзелюк Стефан, 80 п. (25. X, 1914)
Дзендзюра Йосиф, 80 п. (27. X, 1914)
Дзьоба Тимко, 80 п. (25. X, 1914)
Жабяк Тимко, 36 л.
Жарський Василь, 30 п.
Жмур Дмитро, 80 п. (22. X, 1914)
Жук Никола, 80 п. (19. X, 1914)
Забава Станислав, 80 п. (24. X, 1914)
Задорожний Михайло, 80 п. (27. X, 1914)
Заяць Сильвестер, 80 п. (27. X, 1914)
Залеський Іван, 30 п.
Запруцький Іван, 80 п. (20. X, 1914)
Зарівний Онуфрій, 30 п.
Заставний Василь, 80 п. (22. X, 1914)
Завалій Іван, 80 п. (19. X, 1914)
Зелений Іван, 80 п. (23. X, 1914)
Зелінський Григорій, 80 п. (18. X, 1914)
Зелінський Станислав, 80 п. (22. X, 1914)
Зубенко Никола, 30 п. (23. X, 1914)
Йоник Луць, 80 п. (27. X, 1914)
Ілячкевич Гнат, 80 п. (23. X, 1914)
Ільницький Кароль, 80 п. (19. X, 1914)
Іщук Юрко, 80 п. (26. X, 1914)
Іванчук Василь, 36 л.
Іванець Гнат, 30 п. (25. X, 1914)
Іванець Павло, 80 п. (24. X, 1914)
Іжинець Йосиф, 80 п. (28. X, 1914)
Кагяк Адам, 80 п. (27. X, 1914)
Калич Йосиф, 80 п. (28. X, 1914)
Капустій Іван, 30 п.
Карабін Василь, 80 п. (27. X, 1914)
Карплюк Стефан, 80 п. (22. X, 1914)
Касараба Гриць, 30 п.
Каспорський Антін, 30 п.
Катарина Василь, 30 п.
Катрій Григорій, 20 л.
Кирилюк Захарко, 20 л.
Клебан Олекса, 80 п. (20. X, 1914)
Клосовський Віктор, 20 л.
Климюк Іван, 36 л.
Кметюк Федор, 36 л. (29. VIII, 1914)
Кобіцький Гринько, 80 п. (22. X, 1914)
Кобус Йосиф, 30 п.
Койьоруба Іван, 80 п. (25. X, 1914)
Кокурба Петро, 36 л.
Конечний Франко, 30 п.
Кононович Никола, 80 п. (23. X, 1914)
Конопчак Іван, 30 п.
Копилко Михайло, 20 л.
Корчук Филимон, 20 л.
Корольчук Григорій, 80 п. (27. X, 1914)
Костюк Матвій, 30 п.
Костюк Теодор, 80 п. (24. X, 1914)
Костанчук Максим, 30 п.
Косцянів Михайло, 36 л. (29. VIII, 1914)
Коваль Василь, 80 п. (19. X, 1914)
Коваль Ілько, 80 п. (21. X, 1914)
Коваль Михайло, 80 п. (22. X, 1914)
Ковальчук Омелян, 30 п.
Ковалів Дмитро, 80 п. (19. X, 1914)
Ковальський Стефан, 80 п. (22. X, 1914)
Ковалюк Никола, 58 п.
Козюра Петро, 80 п. (26. X, 1914)
Козоріз Іван, 36 л.
Крочак Валентин, 30 п.
Крупник Іван, 80 п. (25. X, 1914)
Кущинський Михайло, 80 п. (28. X, 1914)
Кривецький Йосиф, 80 п. (20. X, 1914)
Крижановський Яцко, 80 п. (19. X, 1914)
Кухтяк Андрій, 20 л.
Кудевич, 30 п.
Куртяк Михайло, 80 п. (26. X, 1914)
Курилас Андрій, 30 п.
Кутасінський Никола, 80 п. (23. X, 1914)
Кутний Петро, 80 п. (27. VIII. 1914)
Кузів Василь, 36 л. (30 VIII. 1914)
Кузка Стефан, 36 л.
Квасовський Петро, 80 п. (22. X, 1914)
Лахман Іван, 80 п. (23. X, 1914)
Лагода Матвій, 30 п.
Лема Казимир, 30 п.
Ленарт Іван, 36 л.
Ленковський Петро, 20 л.
Лесюк Никола, 36 л. (30. VIII, 1914)
Лещинський Василь, 80 п. (19. X, 1914)
Левицький Ілько, 36 л. (11. IX, 1914)
Лісовський Йосиф, 20 л.
Литвин Василь, 80 п. (22. X, 1914)
Лопатинський, 20 л. (2 комп.)
Лощинський Василь, 30 п.
Лотиця Петро, 80 п. (19. X, 1914)
Лудів Максим, 80 п.
Луциціщи Михайло, 80 п. (22. X, 1914)
Лунишин Семен, 80 п. (22. X, 1914)
Лукащук Іван, 30 п.
Лушпинський Михайло, 36 л. (30. VIII, 1914)
Лутик Стефан, 36 л. (29. VIII, 1914)
Лютий Теодозій, 80 п. (18. X, 1914)
Македонський Іван, 80 п. (26. X, 1914)
Магеровський Михайло, 80 п. (23. X, 1914)
Маік Никола, 80 п. (26. X, 1914)
Маік Никола, 80 п. (26. X, 1914)
Макар Іван, 58 п.
Макевич Олекса, 80 п. (21. X, 1914)
Максимик Дмитро, 36 л. (30, VIII, 1914)
Максимів Михайло, 80 п. (22. X, 1914)
Максимів Стефан, 80 п. (18. X, 1914)
Максимович Петро, 30 п.
Матик Ілько, 36 л. (30. VIII, 1914)
Малицький Петро, 30 п. (29. X, 1914)
Монастирський Михайло, 36 л. (30. VIII, 1914)
Мандрига Григорій, 80 п. (22. X, 1914)
Мандрига Іван, 80 п. (22. X, 1914)
Марцелюк Гнат, 80 п. (26. X, 1914)
Маргазин, 80 п., 4 комп. (19. X, 1914)
Мартинюк Григорій, 80 п. (22. X,

(Дальше буде).

РОДИМЦІ! СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

АВОКА, ПА. Бр. сьв. Івана Хрестителя, 326, подає до відома, що мітінґ відбуде ся 14. марта б. р. Кождий член має явити ся і підписати свій „дін". Неприсутні члени заплатять кару 50 цнт., а урядники $1.00. — І. Пашкевич, предс.

ВІЛКСБЕРІ, ПА. Бр. сьв. Івана Хрестителя, від. 223, подає до відома, що на рік 1915 вибрано слідуючих урядників: Н. Терефенко, предс.; Д. Нагребецький, заст. предс.; П. Гринчишин, кас.; П. Добош, заст. кас.; І. Малищак, секр.; Н. Грундовський, заст. секр.; І. Каршин і М. Коцолівський, контрольори; І. Потичко й І. Малищак, доз. хорих; П. Добош, капітан; С. Шопяк, хорунжий. Мітінґи відбувають ся в гали церковній о годині 3-тій пополудни, першої неділі по 15-тім кождого місяця. — І. Малищак, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Тов. „Запорожська Січ", від. 347, повідомляє своїх членів, що квартальний мітінґ відбуде ся дня 14. марта о 2-гій годині пополудни під ч. 1. Купер Стр. в домі т. Юрія Маланчина. Просить ся членів явити ся і вирівнати всі свої довги, бо хто не явить ся, то заплатить кару після статута. Повідомляєсь також, що від сего квартального мітінґу котрий член не заплатить своєї місячної вкладки, то кождого безусловно суспендує ся. — Ю. Маланчин, предс.; П. Процишин, секр.

БАЙОН СІТИ, Н. ДЖ. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 213, подає до відома всім місцевим і позамісцевим членам, що квартальний мітінґ відбуде ся дня 16. марта б. р. в гали мітінґовій. Кождий член без виїмки має бути присутний на тім мітінґу о годині 6-тій вечером. Неявивший ся член заплатить $1.00 кари, а урядник $2.00. — Шаламій, предс.; В. Ошуст, секр.; Д. Фарпняк, кас.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 317, вибрало 7. лютого отсей новий уряд: С. Петришин, предс.; Н. Бутницький, заст. предс.; Я. Томашевський, кас.; Ф. Велич, заст. кас.; Т. Ковальчик, секр. фін.; М. Дудик, секр. прот.; В. Осухівський і О. Підкамінний, контрольори; А. Хома і Г. Гуцал, доз. хорих. — Т. Ковальчик, секр.

ПОДЯКА.

Я низше підписаний складаю сердечну подяку У. Н. Союзови і також Головним його Урядникам за уділене для мене $100.00 запомоги з фонду убогих У. Н. Союза. Висловлюю бажане, щоби наша дорога орґанізація як найкрасше розвивала ся і зростала в міліони членів і щоби в ній не забракло ані одного Українця ні Українки. Тим людям, котрі дбають о свої відділи і єднають для них нових членів, — честь і слава, а тим людям, котрі розбивають свої товариства і свої відділи, — ганьба! Остаю з поважанєм, Іван Язьвінський, член Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 213 У. Н. Союза в Байон Сіти, Н. Дж.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

ВАЖНА АДРЕСА.

Австро-угорський ґенеральний консулят в Ню Йорку подає до відома, що листи і грошеві посилки до воєнних бранців в Росії і Сербії треба адресувати так: Gemeinsames Zentralnachweisebureau (Auskunftstelle fuer Kriegsgefangene), Wien, I. Jasomiergottstrasse No. 6.

ПОШУКУЄ ЗІ СТАРОГО КРАЮ. Василь Вартків (з Іщкова, підгаєцького повіта), тепер при війску (адреса: K. u. k. Pferdefeldbahn No. 5. B. S. 2.|5. Budapest, Hungary). — пошукує Михайла Бугая й инших свояків та знакомих, щоби подали йому свою адресу і відомости про себе. 27—29

Австро-угорський консулят в Ню Йорку просить нас оголосити: **Онуфрій Луців** (Louis Lestie) зістав убитий дня 22. грудня 1914 р. на закруті зелізниці Ню Йорк Сентрал і Гудсон Рівер, около три милі на північ від Покіпсі, Н. Й. Небіщик був тоді занятий у Walsh Construction Company. Стейтова Комісія для Винагороди Робітників в Олбани, Н. Й., хоче виплатити якесь відшкодоване по убитім і в тій цїли пошукує за його свояками. Коли хтонебудь знає про когось з родини бл. п. Онуфрія Луціва, нехай дасть про се знати на адресу: Imperial and Royal Austro Hungarian Consulate General, 24 State St., New York, N. Y.

Максим Кузьма, ученик VII. кл. ґімн., котрий перебуває тепер яко втікач в Каринтії, пошукує свого брата **ІВАНА КУЗЬМУ** з Хвастова, Гал. Прошу о його адресу. Моя адреса: Maksym Kuzma, Barakenlager, Wolfsberg, Kaernten, Austria. 28 29

Пошукую тітчиної сестри **МАРІЇ СЕШВІНСЬКОЇ**, з Вовчкова, повіт Станиславів, Гал., в дуже важній справі. Перебувала в Америці в Ню Йорку. Хто би знав про ню, або вона, звелить донести на адресу: Toma Czerniachowski, 281 Royce Ave., W. Toronto, Ont., Can. 29—30

53-АКРОВА ФАРМА НА ПРОДАЖ з домом, стайнею, 2 керниці, грубий ліс, земля добра, близко школи і склепів. Продам за $750.00. Голоситись до: John McDonald, 616 E. 17th St., 2 floor, New York, N. Y. 29

НА ПРОДАЖ дуже доплатний штор продажи книжок і релігійних річий, посеред наших людий і инших Славян. Голоситись на адресу: A. W., c/o „Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 29—31

РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКР. НАР. СОЮЗА!

ПОЗІР НА ЗЛОДІЇВ!

23ч.

Можеш охоронити свій золотий годинник особлившим нововинайденим хоронителем годинників, які даємо цілком даром кождому нашому купцеви годинника або инших дорогоцінностий які продаємо по $1 на місячні сплати.

Пишіть по богатий, безплатний цінник з годинниками і иншими дорогоцінностями.

THE CREDIT WATCH & JEWELRY COMPANY,
194 East Houston Street, Dept. 32, New York, N. Y.

ПЕТРО ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
випозичає керичі на весіля, хрестини і всякі другі забави.
115 Ave. A., New York, N. Y.
Телефон: Orchard 2568.

СПЕЦІЯЛІСТА
лічить недужих мущин, женщин і дітий.

ОГЛЯДИНИ БЕЗПЛАТНІ — ДОБРА НАГОДА ДЛЯ НЕДУЖИХ У — ПОРАДА БЕЗПЛАТНА

Dr. J. C. Brown

котрий лічить уміло недуги жолудка, серця, легких, утроби, кишок, уший, носа і горла. Недуги женщин лічу без операції, також лічу ревматизм, недуги кровні і скірні мущин і женщин.

Коли терпите з причини висше згаданих недуг, або чуєте яку будь иншу ще гірше у Вашім здоровлю, не віддавайтесь розпуці і не думайте, що уже більше не відзискаєте здоровля доки я Вам того не скажу, а памятайте, що уділяю поради лікарської даром. Поміг я уже богато нещасливим, котрих другі лікарі не могли вилічити і дораджували операцію одиноку дорогу до житя.

Я укінчив один з найліпших університетів в сьвіті з відзначенєм і лічивем знаменито через 36 літ найтяжші недуги і в моїм офісі находять ся найлучші приряди до розсліджуваня недуг і лічення їх. Маю знамениту Х-сьвітлячу машину, котрою осьвітлюю внутренности тіла чоловіка і мінаю через се всі вадя. Маю також машину витворюючу електрику, якою вилічивем богато сильних болів голови, ревматизму і т. п. Маю також много инших машин електричних, однак не буду тут того згадувати.

Отже не оминіть тої спосібности, не занедбуйте на гірше Ваших недуг, щобисьте тяжко не захорували.

МІЙ АДРЕС: 19-30

50 WEST 36th STREET, NEW YORK, N. Y.
недалеко 6-тої еву на другім поверсі.
Отворено від 9 рано до 8 веч. щоденно; в неділю від 10 рано до 2 попол.

ЖМІЄЧНИК є одним з найліпших домашних ліків і певним средством проти ревматизма, болів плечий, колена і болів грудий. Є помічне на болі голови, на болі суставів у рук і ніг, на легкий параліж карку, болі горла і зубів. СЕЙ ЛІК Є ВИРОБУ СЛАВНОГО Д-РА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.

Відносіть ся до ґенерального аґента, залучаючи 2-центову марку на відповідь: 15ч50

MIKE FEDIW,
47 Ridge St.,
Hastings upon Hudson, N. Y.

R. J. Glick Агент асекурацийний від огня.
Офіс находить ся —39
в WILLIAM McCONNEL BUILDING
SHAMOKIN, PA.

МОДНІ УБРАНЯ

Коли хочете гарно убрати ся, то дайте зробити або купіть собі готове і за дешеві гроші убранє у Вашого доброго знакомого і звісного рочестерського кравця.

S. Levin, 11ч47
469—471 Clinton Ave., N. Rochester, N. Y.

ВІЙНА! ВІЙНА! ВІЙНА

Лиш за 35 центів почтовими марками вишлемо Вам 50 найновійших фотографічних репродукцій і докладну мапу терену війни Австрії, Росії, Франції і Німеччини з образками цісарів і ґенералів. Адресуйте до:

ORIOL CO.,
150 Nassau St., New York, N. Y.

ХОРІ ЛЮДИ! Чи стратили Ви терпінє яке мали з причини Вашої недуги?

День за днем, тиждень а тижнем, місяць за місяцем, рік за роком, занимаюсь лічєнєм хорих людий. Представте собі, кілько хорих я уже вилічив, а кількo хорим украсив житє. Коли Вам житє надсіло через пробованє так званих ліків і відчуваєте, що з Вами все гірше, в такім разі сейчас зверніть ся до старого опитного спеціяліста.

Він дасть Вам даром пораду, що Вам робити, щоби спасти житє і обяснить Вам недугу. Лічу уже 20 літ з найліпшим результатом всі недуги, як: безсилє, затроєнє крови, гемороїди, біль жолудка, серця, легких, печінки, почок і т. п. Для недуг полових і нервових маю більші знані електричні апарати і Х-лучі, за помочию котрих переглядаємо Ваші внутрішні органи. Не кождий доктор має ті апарати, длятого, що суть дорогі. Хемічне розсліджуванє мочи. Не відкладайте до завтра, а сейчас приходіть до звісного лікаря: 56—

DR LANDES

Власний дім.

Dr. L. LANDES,

140 East 22nd St., New York, N. Y.,
betw. 3rd & Lexington Ave.
Приймає ся хорих в годинах: від 10-ої рано до 8-ої вечер, а в неділі від 10-ої рано до 4-ої попол.—Поради даром.

До хорих Русинів по всіх закутинах Злучених Держав!

Др. Б. ГОГЕНБЕРГ,

славний спеціяліст зі старого краю

поручає всім терпячим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лікарські услуги.

Лічить з найліпшим і найпевнійшим успіхом ревматизм всякі недомаганя жолудкові недугу утроби, нирок, згрубленє жил, гемороїди, структуру або звуженє мочевого каналу, недуги венеричні, як рівнож всілякі наслідки тайних недуг, недуги скірні, ріжні затроєня крови і т. д.

Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дітий в своїм офісі або в домі пацієнта, спеціяльно же на пропуклину при помочи спеціяліста з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь залучіть почт. марку.

Dr. B. HOHENBERG,
304 2nd Ave., (між 17 а 18 ул.)
NEW YORK CITY.
Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

ХТО ЩЕ НЕ МАЄ КАЛЕНДАРЯ

УКРАЇНСЬКА РОДИНА

на рік 1915.

ХАЙ СПІШИТЬ З ЗАМОВЛЕНЄМ.

Зміст сего календаря дуже богатий і ми певні що вдоволить й найвибагливійшого читача. Там є: історія України й Канади, ґеоґрафічний нарис українських земель, історія українського шкільництва в Канаді і що найважнійше праця „Про велику европейську війну". Оповіданя, нариси і жарти переплітають поважний матеріал.

Понад 70 ілюстрацій прикрашує 300 сторін друку.

ВАЖНЕ: Там є також нарис житя славного канадійського розбійника І. Кравченка.

RUSKA KNYHARNIA
850 Main Street, Winnipeg, Man.
Canada.

ЗНАМЕНИТА ПОЗОЛОЧУВАНА ГОДИНКА З 21 КАМІНЧИКАМИ ЛИШ ЗА **$6.95**

21 JEWELS — ADJUSTED — SECURITY REGULATOR — GOLD LETTERING

…ся елеґантна ґравірована і позолочувана годинка з подвійними ковертами, звичайної величини є прихожою для робітників ЖЕЛІЗНИЧИХ і тих, що потребують доброї і певної годинки. Ґарантована на 20 літ. Зрозумійте, що се не є підроблений, але ПРЕДМЕТ ТРЕВАЛИЙ. Вам відомо, що купці цінять від $35.00 до $100.00 і більше за годинку з 21 кам. Купіть сю годинку впрост від нас. ОДНАК НЕ СПУСКАЙТЕСЬ НА НАШІ СЛОВА, А САМІ ОСУДІТЬ. Вишлемо Вам експресом ЗА ПОСЛІПЛАТОЮ $6.95 і дамо дозвіл експресови, щоби Вам віддано до огляненя заки заплатите. Коли невдоволитесь, зверніть її на наш кошт. (Дамські годинки мають лиш 7 камінів).

МИ РИЗИКУЄМО — І ОПЛАЧУЄМО КОШТИ. ГУРТОВНА ПРОДАЖА ДЛЯ АҐЕНТІВ: 6 годинок висилаємо на одну адресу за ціну 5 годинок.

CHICAGO WATCH CO.,
750 Singer Bldg., State St., Chicago, Ill.

P. S. — Сю годинку не продаване НІКОЛИ ПЕРЕДТИМ в такій ціні — навіть для гуртовників і перепродавців. 26ч35

…з 21 камінями ЖЕЛІЗНИЧИЙ ГОДИННИК для мущин і жінок накручує ся … ключика, позолочуваний, з ґаранцією на 20 літ … двійні коверти красно вирізані … дить безусловно … чно і є спеціально зроблений для людей, котрі роблять при желізницях, ґарантує ся на 20 літ. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за посліплатою (C. O. D.) $5.75 і за зворот пересилки, в тим привілеєм, що кождий може його оглянути, і коли йому не подобає ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годинник у иншого купця треба заплатити 25 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочуваний ланцюшок з дармовисом додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO.,
101 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.
29ч38

Dr. WARD
СПЕЦІЯЛІСТ МУЖЕСЬКИХ НЕДУГ

Моя кільканайцятьлітна практика є до Вашої розпорядимости. Лічу найновійшими методами всі секретні недуги, сифіліс, затроєнє крови, утрату животности, пропуклину, розширенє жил, висушенє, обезсиленє, ревматизм, гемороїди, як також недуги міхура і нирок. ЦІНИ УМІРКОВАНІ.

Єсли другі лікарі не помогли Вам, прийдіть до мене на пораду. Зволіканє є небезпечне. Пораду даю даром. Прийдіть відвідати мій анатомічний музей і побачити чоловіка здорового і в хоробі. Інтересне і поучаюче. Вступ вільний. -95

Dr. Ward
417 Sixt Ave., New York
Bet. 25th and 26th Sts.
Години: щоденно від 9 р. до 8 веч.; в неділі: від 10 рано до 2 поп.

☛ ТИСЯЧІ ДОЛЯРІВ

щоденно видають люди, щоби послухати славних співаків і музиків.

Можете чути у своїй власній хаті все те без надзвичайного кошту, на наших славних ґрамофонах, які продаємо за готівку або на сплату

ПО $1.00 МІСЯЧНО
3 МІСЯЧНА ПРОБА БЕЗПЛАТНО.

25 і 50 співів і утворів музичних даром. Письменна ґаранція на 15 літ. Пишіть до нас по наш безплатний ілюстрований катальоґ.

Royal Phonograph Co., 91 E. 4th Street, Dep. 5
11— New York, N. Y.

Стережіть ся безвартісних підроблених ліків а купуйте лиш правдивий Richter's Pain-Expeller з торговельною маркою Якор, яка є побіч представлена.

Фляшочки по 25 і 50 центів так кождій аптиці як і впрост від
F. Ad. Richter & Co.,
74-80 Washington St.
NEW YORK, N. Y.

ФОНОҐРАФИ СУПРІМ.

50 ЦЕНТІВ НА ТИЖДЕНЬ.

СПРАВДІ НАЙПЕРЕДНІЙШІ ЩО ДО ЯКОСТИ, ЦІНИ І ВАРТОСТИ. ВИСИЛАЄМО ДО КОЖДОЇ МІСЦЕВОСТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ І КАНАДІ НА ОСОБЛИВО ЛЕГКІ СПЛАТИ.

БЕЗПЛАТНО ПРОБА, РЕКОРДИ.

РУЧИМО ЗА ВДОВОЛЕНЄ.

Наколи желаєш розвеселити свою родину, то мусиш набути оден „Суприм". Відвідай наш склад, отвертий що дня до 10-ої вечером або пиши по ілюстрований цінник ще нині.

50 ЦЕНТІВ НА ТИЖДЕНЬ.

Адресуй:
THE SUPREME MUSIC CO., Dept. O. 196 E. Houston Street New York, N. Y.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ:
УЧІТЬ СЯ АКУШЕРІЇ В НАШІЙ ШКОЛІ, АБО У СЕБЕ ДОМА. ПО УКІНЧЕНЮ ВИДАЄМО ДИПЛЬОМ. Лічимо успішно всякі слабости мущин, женщин і дітий. Адресуйте:
Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery
229 E. 14th St., Dpt. S. New York, N. Y.
Telephone: Stuyvesant 933.

ПО 2 ДОЛ. МІСЯЧНО.

По 2 дол. місячно.

СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА.

Ми даємо кождому нагоду дістати сей гарний ґрамофон враз з 40 піснями, який попередно продавано по $60, а тепер лиш за $28.

Пришліть $5 завдатку а ми вишлемо Вам сю гарну машину з ґаранцією на 15 літ. Маємо також ріжнородні машини, які можете набути у нас на легкі сплати, як прим. по $2 місячно. Для вигоди наших місцевих покупців, наш склад є отворений вечерами і у сьвята.

INTERNATIONAL TALKING MACHINE CO. 59—
70 Allen Street, Dept. 308
New York, N. Y.

ПО 2 ДОЛ. МІСЯЧНО.

Нема нині щастя без него!
ФОНОҐРАФИ

НА 3 МІСЯЦІ БЕЗПЛАТНОЇ ПРОБИ, І 50 КАВАЛКІВ СЬПІВАНОК ДАРОМ. — ВИСИЛАЄМО КОЖДОМУ І ВСЮДИ.

Найприступнійші ціни, найбільший склад руських рекордів. Пиши по безплатні ілюстровані цінники і інформації еще нині до ОМЕЛЯНА ПОРАЙКА. Dep. 87.

Independent Phonograph Co., 101 Essex St., New York, N. Y.

РУСЬКИЙ ЛІЧНИЧИЙ ІНСТИТУТ.
(Старокраєвого християнського лікаря.)

Се лічниче заведенє має вже вироблену славу. Спеціяльно лічать тут застарілі жолудкові недуги, як також перестудженє, запаленє легких і другі внутрішні недуги, епілепсію і секретні недуги мущин і женщин. Цілковито вилічують ревматизму, пухлини і ран, лишаї і скірні викиди. Ліки виробляють ся під доглядом лікаря із вибраних зіл привезених зі старого краю. Лікар говорить по руськи.

Інститут отворений що-дня від рана до 7-ої вечером і виключаючи неділь.

Dr. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 East 58th Str., New York, N. Y.
(передтим Nebiros Medical Cure.)
25—

РУСИНИ ПІТСБУРҐА!

Чи Ви знаєте

ЩО ГРОШІ, ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та почніть складати свої ощадности в стейтовім банку на розі улиць
83— CARSON і 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевнійших банків, що цілковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші ЦЕРКОВНІ, БРАТСЬКІ, СИРІТСЬКІ і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажанє звіт стейтових контрольорів.

Продаємо КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ на найліпші лінії, а ГРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсі.

German Savings & Deposit Bank
COR. 14-ої і CARSON STREETS,
SOUTH SIDE PITTSBURGH, PA.
И. Е. Рот, през., А. П. Міллер, кас., Ол. Бучак, урядн. банку.

КНИЖОЧКИ ПЛАТНИЧІ для Братств і Товариств до вписуваня місячних вкладок, можна дістати в друкарни „Свобода" по ціні 7 цнт. штука. ☛ ☛ ☛

T. Wojciechowski
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Услуга в день і в ночи. Випозичає керичі на весіля, хрестини і похорони. Також має цвіти і букети. Ціни дешеві як деинде.
131 Sussex St. Jersey City, N. J.
I-ший поверх.

ПО 2 ДОЛ. МІСЯЧНО.

По 2 дол. місячно.

СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА!

1000 співних машин, які остали з сьвяточного запасу і які продавано по $50, ми тепер продаємо їх враз з 20-ма платами по $21.50. До кождої машини даємо ґаранцію на 15 літ. Пришліть на $15 завдатку, а ми вишлемо Вам сю гарну машину. У нас є також инші машини, які продаємо на сплату по $2 місячно. Жадайте нашого безплатного каталоґа фоноґрафів і музичних інструментів. Наш склад є отворений вечерами до 10-ої год., не вилучаючи неділь і сьвят. 56—

GREATER NEW YORK PHONOGRAPH CO.,
308 GRAND STREET, D. 308 NEW YORK, N. Y.

ПО 2 ДОЛ. МІСЯЧНО.

---

25 ДАРУНКІВ ДАРОМ! 14 K GOLD FILLED WATCH $5.50

СПЕЦІЯЛЬНА ПРОДАЖА 14 К. GOLD filled ГОДИНОК впрост ПО ЦІНАХ ФАБРИЧНИХ для як найбільше можливої розпродажи. ХТО ТЕПЕР ЗАМОВИТЬ У НАС, ДІСТАНЕ 25 ГАРНИХ ПРЕДМЕТІВ, які тут повисше подано ЗОВСІМ ДАРОМ, а іменно: Імпортовану отворену годинку (модель), гармоніку, женську бранзолєту, зеркальце і 3 річи тоалєтові, подвійний ланцюшок і дармовис, хрестик з емальованою різьбою Розпятя, бранзолєта з годинкою (для молодців). 32 калібр. револьвер (модель), фонтенове перо, файка, бритва, пасок до бритви, шпильку до краватки, спинки до маншетів, сорочки і ковнірціє, перстінь і ножик.

Хто витне се оголошенє тепер і зашле до нас враз з депозитом 25 цнт. (грішми або марками), то ми вишлемо сейчас годинку і сих 25 дарунків додатково, ЗОВСІМ ДАРОМ.

Коли по одержаню пакунка переконаєте ся, що ся годинка є правдива 14 Gold Filled з ґаранцією фабрики на 20 літ, що вона має осередок сьвітової слави і що тих 25 дарунків є найліпшої якости, тоді заплатите решту $5.25 і 35 центів на кошти пересилки дарунків; колиж Вам не до вподоби, ми звернемо Вам задаток. Звертаємо Вашу увагу, що купуючи від нас годинку, НЕ ПОНОСИТЕ ЖАДНОГО РИЗИКА, бо на наші годинки даємо 20-літну ґарантію і на случай, колиб годинка зіпсувалась, ми її направимо або виміняємо на другу зовсім БЕЗПЛАТНО. — При замовленях з Канади, треба цілу належитість прислати наперед.

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІХ, що наша ФІРМА Є ХРИСТІЯНСЬКОЮ, і не має нічого спільного з ошуканчими фірмами з других місцевостий, які наслідують наші оголошеня. Ті, що хотять мати добрий мужеський або женський годинник враз з дарунками по дійсній ФАБРИЧНІЙ ЦІНІ, нехай купують їх лиш У НАЙБІЛЬШЕ ЗВІСНІЙ, старій християнській компанії, а одержать все те, що тут оголошуєсь. Адресуйте до:

NATIONAL COMMERCIAL COMPANY, 90 WEST BROADWAY, Dept 91. NEW YORK, N. Y.

КУПУЙТЕ ФАРМИ НА ПЕРШІЙ РУСЬКІЙ КОЛЬОНІЇ В MILLVILLE, N. J. ☛
5-АКРОВІ ФАРМИ ПРОДАЄСЬ НА ДУЖЕ ДОГІДНИХ СПЛАТАХ.

АДРЕСА НАШИХ ОФІСІВ:

THE EUROPEAN COLONIZATION CO.
761 Drexel Building,
S. E. Corner 5th and Chestnut Sts.,
PHILADELPHIA, PA.

Або приїзджайте впрост до:
19-21 HIGH STREET,
MILLVILLE TRUST BUILDING,
MILLVILLE, N. J.

або:
Mr. B. MATOLICZ
326 W. Main Street,
Millville, N. J.
Можете приїздити кождого дня.